

**ANEKS NR 3
DO UMOWY NR 00009-6933-UM0110018/15
Z DNIA 17 maja 2016 r.**

zawarty w dniu 17.09.2018 r. we Wrocławiu

pomiędzy :

instytucją wdrażającą z siedzibą we Wrocławiu, Wybrzeże J. Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław reprezentowanym przez:

- 1) Ewa Mańkowska - Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego
- 2) Alina Majgier – Zastępca Dyrektora Departamentu Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych

a

Stowarzyszeniem - Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór z siedzibą w Karpaczu, ul. Konstytucji 3 Maja 25, 58-540 Karpacz

NIP 6112663654

REGON¹ 020906334

KRS¹ 0000321321

zwanym(-ą) dalej „LGD”¹, reprezentowanym(-ą) przez:

- 1) Dorota Goetz - Prezes

Na podstawie umowy 00009-6933-UM0110018/15 z dnia 17.05.2016. oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 (Dz. U. z 2017 r., poz.562), Strony postanawiają, co następuje:

§ 1

W powołanej na wstępie Umowie wprowadza się następujące zmiany:

Załącznik nr 1 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego Aneksu.

§ 2

Pozostałe warunki Umowy nie ulegają zmianie.

§ 3

¹ Niepotrzebne usunąć

§ 3

Aneks został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach – po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron umowy.

§ 4

Aneks obowiązuje od dnia jego podpisania.

Podmiot wdrażający

LGD¹

1)
Wicemarszałek
Województwa Dolnośląskiego
Ewa Siatkowska
Zastępca Dyrektora Departamentu
Obszarów Wodnych i Zasobów Naturalnych
2)
Alina Majgier

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO DUCHA GÓR
ul. Konstytucji 3 Maja 25
58-540 KARPACZ
sekretariat@duchgor.org
NIP 611-266-36-54 Regon 020906334

1)
P.R.E.Z.E.S.
LGD Partnerstwo Ducha Gór
Dorota Goetz
Dorota Goetz

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR

Partnerstwa Ducha Gór na lata 2014-2020(23)

obejmująca obszar gmin:

Mysłakowice, Podgórzyn, Janowice Wielkie, Karpacz, Kowary,
Piechowice, Szklarska Poręba, Jelenia Góra

Gmina Mysłakowice

Gmina Podgórzyn

Janowice Wielkie

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Projekt realizowany przez LGD Partnerstwo Ducha Gór współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, osi IV LEADER,
działanie 19 "Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałanie 19.1 Wsparcie przygotowawcze.

Karpacz, 2018 r

Wersja 1.4

**Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR
Partnerstwa Ducha Gór na lata 2014-2020(23)
obejmująca obszar gmin: Myślakowice, Podgórzyn, Janowice Wielkie, Karpacz,
Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba, Jelenia Góra**

Podziękowania dla wszystkich Mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania z aktywne uczestnictwo w tworzeniu LSR. To dzięki waszej pracy i zaangażowaniu powstała Strategia odpowiadająca na Wasze potrzeby czyli społeczności lokalnej. Dzięki jej realizacji mamy wspólnie szansę rozwiązać chociaż część problemów dotyczących nas wszystkich w życiu codziennym – wspólnie będziemy zmieniać siebie i swój region.

Prezes LGD Partnerstwo Ducha Gór
Dorota Goetz

Opracowanie:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
Partnerstwo Ducha Gór
Ul. Konstytucji 3 maja 25
58-540 Karpacz
www.konkursy.duchgor.org
e-mail: sekretariat @duchgor.org
tel.: 75 644 21 65

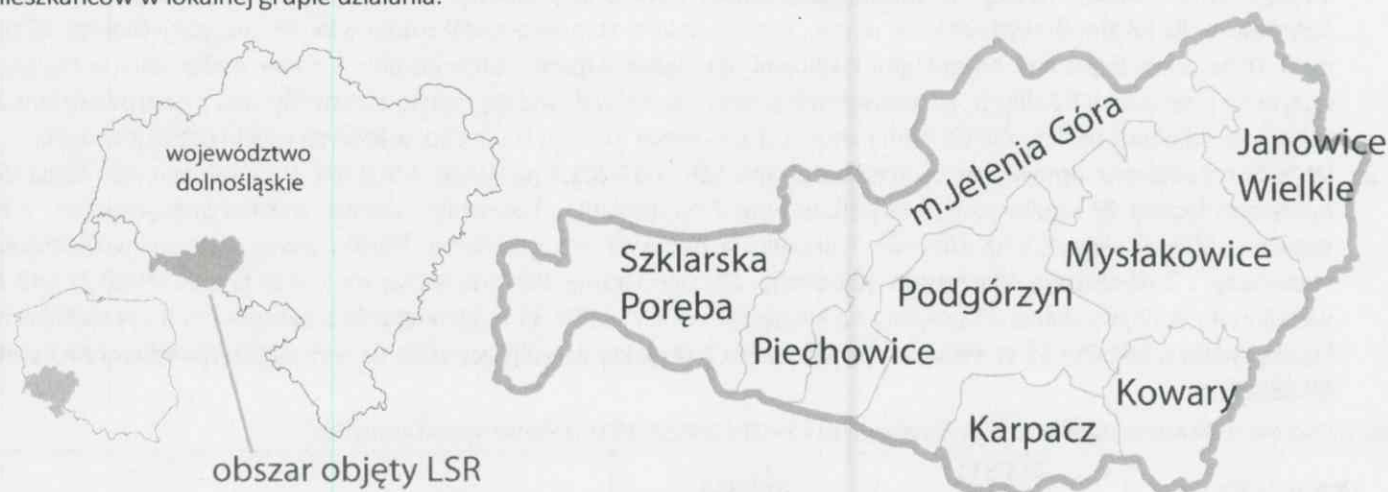
Zespół redakcyjny:

Dorota Goetz
Anna Gomułka
Alicja Kozak
Marcin Sobaszek
Jędrzej Wasiak-Poniatowski
Maciej Zawierucha

Izerskie. Zasięg terytorialny LGD obejmuje część Gór Ołwianych w Górach Kaczawskich, Kotlinę Jeleniogórską, Rudawy Janowickie, Góry Izerskie i Karkonosze.

1.4 Mapa obszaru objętego LSR

Obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór” spełnia warunek spójności przestrzennej tzn. znajduje się w jednym obrysie, co obrazuje poniższa mapa. Jelenia Góra stanowi największy ośrodek miejski w powiecie i subregionie jeleniogórskim. Dla LGD Partnerstwo Ducha Gór, które obejmuje większą część powiatu jeleniogórskiego, jest ważnym partnerem, niezbędnym dla integralności lokalnej, zachowania spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej. Ustawa z dnia 20.02.2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. poz. 378) umożliwia uczestnictwo miasta powyżej 20 tys. mieszkańców w lokalnej grupie działania.

Rysunek 1 Mapa obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór

Źródło: opracowanie własne

1.5 Opis procesu tworzenia partnerstwa oraz dotychczasowe doświadczenie LGD

1. **Okres 2004-2006 r.** – zawiązanie partnerstwa z inicjatywy Gminy Mysłakowice, do którego należały 3 gminy powiatu jeleniogórskiego: Mysłakowice, Podgórzyn i Janowice Wielkie, w ramach projektu "Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Kotliny Jeleniogórskiej", ze środków **Pilotażowego Programu LEADER+ I schemat**. W ramach I schematu wypracowano **Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW) dla tych 3 gmin** oraz założono **Fundację Partnerstwo Ducha Gór**. **Strategia na lata 2006-2008 (ZSROW) była opracowywana w sposób partycypacyjny, odbyły się 34 spotkania**, w każdej miejscowości gminy partnerskiej, w tym planowanie partycypacyjne, warsztaty, debaty oraz konsultacje dokumentów, zespoły robocze ds. poszczególnych części i procedur, **w których wzięły udział 602 osoby**. **Strategia (ZSROW 2006-2008) zakładała poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii i know-how oraz podnoszenie wartości produktów lokalnych**.
2. **Okres 2007-2008** – poprzez projekt "Duch Gór on-line. Nowy wymiar promocji" zrealizowano założenia Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Pilotażowego Programu LEADER+ Schemat II, Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006.
3. **Okres 2008-2015** – po zakończeniu Pilotażowego II Schematu, Partnerstwo Ducha Gór podjęło w kwietniu 2008 roku decyzję o **zmianie formy prawnej na stowarzyszenie** ze względu na bardziej demokratyczny charakter. **Od 13.01.2009 r.** Stowarzyszenie **Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór działa jako stowarzyszenie**, co umożliwia większe zaangażowanie członków-partnerów. **W przygotowywaniu nowej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013 (LSR) wzięło udział 221 osób, podczas 19 spotkań**. Nowa LSR 2007-2013 była przygotowana również w pełnym procesie partycypacji: warsztaty planowania, grupy robocze ds. procedur, diagnozy, monitorowania oraz przeprowadzenie badań opinii. W 2009 r. LGD zostało wybrane do realizacji LSR 2007-2014, strategia LGD Partnerstwo Ducha Gór oceniona została najlepiej w województwie dolnośląskim i znalazła się na 1-szym miejscu w ocenie. Początkowo LGD miało 54 członków, finalnie: 95.
4. **Okres 2015 i dalej** – dalszy proces dojrzewania i rozwoju partnerstwa – od 2015 r. 8 gmin: 3 gminy wiejskie, 4 miejskie i 1 miasto powyżej 20 tys. mieszkańców - Jelenia Góra. Obecnie 80 członków. Opracowanie samodzielne i partycypacyjne nowej LSR 2014-2020: 40 spotkań, w których uczestniczyły 631 osoby. Za największe osiągnięcie rozwojowe LGD w chwili obecnej uważamy wybór sposobu realizacji procesu tworzenia LSR – **WSPÓŁDECYDOWANIE**, które zgodnie z piramidą partycypacyjną³, (bazującą na piramidzie potrzeb A. Maslowa), stanowi najwyższy poziom partycypacji, włączenia

³ Przewodnik partycypacji. Jak dzielić się władzą., opracowanie grupa robocza ds. partycypacji FEANTSA, październik 2007.

produktu regionalnego lub tradycyjnego” w 2011 r. Od 2014 r. certyfikacja produktów lokalnych Karkonoską Marka Lokalną „Skarby Ducha Gór”, których produkcja oparta jest na lokalnej tradycji (znak towarowy chroniony od października 2014 r.).

Efekty wdrożenia LSR 2007-2013. W poprzednim okresie 2007-2013 założono i zrealizowano następujące cele LSR:

1. Podniesienie walorów środowiskowo-przestrzennych i infrastrukturalnych Krainy Ducha Gór:

A. Zagospodarowanie miejscowości i podniesienie estetyki zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju:

- liczba odnowionych obiektów charakterystycznych dla regionu: dofinansowano 1 operację - Rewaloryzacja zabytkowego parku przypałacowego w Mysłakowicach - rekonstrukcja i wykonanie małej architektury.

B. Podniesienie poziomu aktywności ekologicznej oraz wiedzy i świadomości w tym obszarze:

- tworzenie ścieżek edukacyjnych jako dostosowywanie wspólnych obszarów w zgodzie z potrzebami rozwoju regionu połączone z oznaczeniem miejsc cennych przyrodniczo i krajobrazowo: dofinansowano łącznie 4 ścieżki edukacyjne (Karpacz, Kostrzyca, Przesieka, Miedzianka-Mniszków).

C. Dostosowanie wspólnych obszarów do zapotrzebowania społecznego i potrzeb rozwoju regionu:

- liczba zmodernizowanych centrów wsi i terenów zielonych: łącznie dofinansowano 3 operacje (Bukowiec, Janowice Wielkie, Przesieka);
- budowa, przebudowa, remont, wyposażenie obiektów publicznych pełniących funkcje społeczne (place zabaw, boiska) – dofinansowano łącznie 2 boiska, 3 place zabaw, 1 mobilną saunę zewnętrzną;
- liczba wytyczonych szlaków: 1 projekt - Rudawski Szlak Konny (ze środków poza PROW 2007-2013).

2. Zintegrowanie działań na rzecz aktywności społecznej Krainy Ducha Gór na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym:

A. Podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej oraz wiedzy i świadomości w tych obszarach:

- liczba zorganizowanych szkoleń: 28 szkoleń z zakresu PROW oraz 20 szkoleń w pozostałych projektach własnych LGD;
- łączna liczba osób przeszkolonych: 703 osoby;
- liczba osób, którym zostały udzielone usługi doradcze: 483 osoby;
- biuletyny promujące działania LGD: 3 biuletyny informacyjne, 1 biuletyn dot. Dobrych Praktyk;
- liczba operacji związanych z podniesieniem poziomu aktywności społecznej i kulturowej oraz wiedzy i świadomości w tym obszarze: dofinansowano 2 projekty (m.in. monografia dot. Marczyk, stroje ludowe oraz monografia dot. Stanisława);
- warsztaty kulturowej edukacji regionalnej oraz inscenizacje i spektakle teatralne podczas Festiwalu Ducha Gór 2014 (projekt własny LGD, dofinansowany przez Urząd Miasta w Karpaczu),

B. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców regionu:

- zagospodarowanie obiektów charakterystycznych dla regionu lub tradycji budownictwa na cele społeczne (świetlice, centra aktywności): łącznie dofinansowano 6 operacji (Centrum Aktywności „Pogórze” w Podgórzynie, świetlica w Czernicy i Dziwiszowie, Dom Ludowy w Dziwiszowie, GOK Mysłakowice, Janowice Wielkie).

C. Zwiększenie udziału w życiu publicznym marginalizowanych grup społecznych (osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci, młodzież, kobiety i inne):

- organizacja imprez, festynów aktywizujących grupy marginalizowane oraz promujących produkty i producentów lokalnych: dofinansowano łącznie 14 wydarzeń;
- utworzenie w ramach FIO Centrum Wspierania Aktywności Wiejskiej (projekt własny LGD): 10 szkoleń dla wiejskich ngo, doradztwo dla 210 ngo, wizyta studyjna w Byczynie, 277 osób zwiększyło wiedzę w zakresie ekonomii społecznej.
- organizacja bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych na obszarach wiejskich (projekt własny LGD realizowany w ramach POKL); 3 szkoły, 13 rodzajów zajęć pozalekcyjnych, 102 uczniów poprawiło swoją wiedzę lub umiejętności.
- organizacja bezpłatnych spektakli w przedszkolach z obszaru LGD (projekt własny LGD, dofinansowany przez Instytut Teatralny, Konkurs im. J. Dormana); profesjonalny spektakl edukacyjny dla 16 przedszkoli, łącznie 34 przedstawienia.

3. Wykorzystanie zasobów Krainy Ducha Gór dla rozwoju gospodarczego:

A. Rozwój przedsiębiorczości, rzemiosła i produktów lokalnych w oparciu o zasoby ludzkie, dziedzictwo kulturowe, historyczne i krajobrazowe:

- realizacja projektu ze środków FIO „Kreowanie Marki Lokalnej Ducha Gór” – 10 szkoleń dla producentów, zwiększyło wiedzę 150 osób, utworzenie punktu konsultacyjnego dla producentów lokalnych, utworzenie Galerii-sklepu z produktem lokalnym w Karpaczu, opracowanie zasad i znaku Marki Lokalnej w partycypacji przez uczestnictwo w spotkaniach 76 osób (projekt własny LGD), 33 producentów skorzystało z doradztwa;
- liczba produktów z nadaną Karkonoską Marką Lokalną „Skarby Ducha Gór”: 18 produktów lokalnych;
- liczba usług z nadaną Karkonoską Marką Lokalną „Skarby Ducha Gór”: 6 usług turystycznych;
- liczba produktów wpisanych na listę produktów tradycyjnych: 2 produkty (Likier Karkonoski, Sery Kozie z Łomnicy);
- tworzenie i rozwój atrakcji turystycznych bazujących na tradycjach, historii i produkcie lokalnym: dofinansowano łącznie 9 projektów;

LEADER do LSR 2007-2013), własnymi kadrami przeprowadziliśmy w ciągu 10 lat, w różnych projektach i z różnych środków publicznych doradztwo dla 726 podmiotów/osób oraz 49 szkoleń dla łącznie 1130 osób. Obecnie LGD zatrudnia 2 osoby:

- dyrektor biura – wykształcenie wyższe, od 2009 r. w biurze LGD, (Prezes Zarządu LGD), posiada wiedzę i doświadczenie (ok. 8 lat) w realizacji podejścia LEADER, od Pilotażowego Programu LEADER+ Schemat I i II oraz Osi IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013, przygotowania dokumentów strategicznych (Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich; Lokalnej Strategii Rozwoju 2008-2014). Opracowywała wspólnie z zespołem i pracownikami Lokalną Strategię Rozwoju do wyboru na lata 2016-2020 (23). W zakresie obowiązków posiada zarządzanie, tworzenie i wdrażanie LSR oraz innych przedsięwzięć, koordynację, rozliczanie projektów, doradztwo, prowadzenie szkoleń. Posiada doświadczenie szkoleniowe (ok. 10 lat). Członek Dolnośląskiej Rady Pożytku Publicznego od 2015 r.

- pracownik do spraw LSR na lata 2014-2020, promocji i aktywizacji/włączenia społeczności lokalnych do LSR 2014-2020. Wykształcenie wyższe. Pracuje w LGD od początku 2014 r. w zakresie aktywizacji, promocji, doradztwie, w 2014 r. również jako koordynator lokalny w projekcie współpracy. Posiada wiedzę i doświadczenie we wdrażaniu Osi IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013 oraz w ramach Wsparcia przygotowawczego dot. LSR 2014-2020 (ok. 2 lat).

Tym samym 2 os. czyli 100% zatrudnionych obecnie pracowników biura LGD posiada doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym/lokalnym, doświadczenie w doradztwie dla sektora prywatnego, organizacji pozarządowych, gmin oraz pisaniu i wdrażaniu LSR. W regulaminie biura szczegółowo opisano podział zadań pracowników biura-opisy stanowisk, w tym jeden z pracowników w zakresie obowiązków posiada zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy, dla których przewidziano metody pomiaru. Określono również plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura. Utworzono Regulamin udzielania usług doradczych, określono sposób pomiaru jakości i efektywności udzielanego doradztwa.

Księgowość prowadzona jest przez firmę zewnętrzną posiadającą doświadczenie w księgowaniu organizacji pozarządowych oraz projektów od 2009 r. Właściciel posiada Certyfikat Ministerstwa Finansów. Biuro prowadzi również sprawy kadrowe.

1.7 Opis struktury LGD. Reprezentatywność LGD

Członkami LGD Partnerstwo Ducha Gór są reprezentanci trzech sektorów: publicznego, prywatnego i społecznego z obszaru partnerskich gmin. Obecnie w LGD jest zrzeszonych 85 członków reprezentujących wszystkie 8 partnerskich gmin oraz wszystkie 3 sektory. Poniższe zestawienia prezentują grupy interesów rozumiane jako: reprezentacja poszczególnych sektorów oraz reprezentacja poszczególnych gmin. Dane procentowe zostały podane w stosunku do całego składu Partnerstwa. Wynika z tego, że żadna z grup interesów (sektory lub gminy) nie przekracza 49% całego składu Partnerstwa.

Udział poszczególnych sektorów w strukturze LGD

- **sektor publiczny** – reprezentowany przez 8 partnerskich gmin: Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba, Gminny Ośrodek Kultury z Mysłakowic oraz Centrum Usług Medycznych i Profilaktyki Zdrowotnej „Przedwiośnie” w Kowarach. Reprezentacja sektora stanowi **11,76%** składu partnerstwa;
- **sektor społeczny** – reprezentowany przez organizacje pozarządowe, w tym 15 stowarzyszeń, 5 fundacji i jedno Koło Gospodyń Wiejskich z Mysłakowic, w ramach Kółka Rolniczego z Mysłakowic. Reprezentacja sektora stanowi **24,7%** składu partnerstwa;
- **sektor gospodarczy** – reprezentowany jest przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz rolników. Reprezentacja sektora stanowi **32,94%** składu partnerstwa;
- **mieszkańcy** – osoby zamieszkujące obszar LGD, które nie identyfikują się z żadnym z opisanych wyżej sektorów. Reprezentacja mieszkańców wynosi **30,6%** składu Partnerstwa;

W składzie członków Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Ducha Gór zapewniono właściwą reprezentację grup docelowych przedsięwzięć realizowanych w ramach LSR, ze szczególnym uwzględnieniem sektora gospodarczego, zważając na wagę rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenia miejsc pracy na obszarze objętym LSR 2014-2020. Sektor gospodarczy jest najsilniej reprezentowany przez 32,94% członków całego składu partnerstwa.

Udział poszczególnych gmin w strukturze LGD:

- **Gmina Janowice Wielkie** – jest reprezentowana przez 6 członków; 1 sektor publiczny (Gmina); 2 organizacje; 2 przedsiębiorców oraz 1 mieszkańca. Udział gminy wynosi **7,05%** składu partnerstwa;
- **Miasto Jelenia Góra** - jest reprezentowane przez 9 członków; 1 sektor publiczny (Miasto); 1 organizację; 4 przedsiębiorców oraz 3 mieszkańców. Udział gminy wynosi **10,59%** składu partnerstwa; Członkowie LGD z Miasta Jeleniej Góry oraz samo Miasto Partnerskie reprezentują w Stowarzyszeniu interesy i działają na rzecz obszarów wiejskich objętych LSR.
- **Miasto Karpacz** - jest reprezentowane przez 14 członków; 1 sektor publiczny (Miasto); 1 organizację; 6 przedsiębiorców oraz 6 mieszkańców. Udział gminy wynosi **16,47%** składu partnerstwa;
- **Miasto Kowary** - jest reprezentowane przez 10 członków; 2 sektor publiczny (Miasto i CUMiPZ Przedwiośnie); 3 organizacje; 3 przedsiębiorców oraz 2 mieszkańców. Udział gminy wynosi **11,74%** składu partnerstwa;

6. **Współpracy z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej** oferującymi usługi animacji lokalnej, inkubacji podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz w miarę możliwości w obszarze wsparcia „biznesowego” dla istniejących już przedsiębiorstw społecznych.

1.8 Opis składu organu decyzyjnego LGD. Rada Stowarzyszenia.

Partnerstwo jest odpowiedzialne za wybór, na poziomie lokalnym, operacji zgodnych ze strategią (LSR). Proces decyzyjny nie jest zdominowany przez władze publiczne ani żadną z grup interesów, rozumianych jako przedstawiciele poszczególnych sektorów oraz partnerskich gmin.

Zachowanie parytetów oraz równowagi pomiędzy grupami interesów w składzie organu decyzyjnego. W Radzie LGD żadna grupa interesów, ani władze publiczne nie posiadają więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. W skład rady wchodzi 14 osób, ze względu na możliwość równego uczestnictwa wszystkich gmin objętych LSR (7 gmin, dwóch przedstawicieli z obszaru gminy). Wszyscy członkowie zasiadający w Radzie Stowarzyszenia spełniają warunki wynikające z § 23 i 29 Statutu LGD (doświadczenie w realizacji lub ocenie projektów, potwierdzone dokumentacją oraz posiadają wymagane rekomendacje i pełnomocnictwa dla osób fizycznych i podmiotów prawnych). Ze względu na zapisy statutu oraz wymagania określone kryteriami wyboru LSR 2014-2020 skład rady stowarzyszenia spełnia następujące parytety dotyczące składu organu decyzyjnego:

- sektor publiczny stanowi mniej niż 30% składu,
- każda gmina jest reprezentowana przez tę samą liczbę osób tj. reprezentują ją 2 osoby, niezależnie od reprezentowanego sektora;
- sektor pozarządowy, prywatny oraz żadna z grup interesu nie może stanowić więcej niż 49%, co oznacza maksymalnie po 6 przedstawicieli danego sektora lub grupy interesu (mniej niż 49% z 14 osób);
- w składzie rady jest co najmniej 1 osoba poniżej 35 r.ż.,
- w składzie rady jest co najmniej 1 osoba kobieta
- w składzie rady jest co najmniej 1 osoba przedsiębiorca.

W zgodzie z zapisami: Statutu LGD, Regulaminu Rady LGD oraz Regulaminu Wyborów do Rady LGD uniemożliwiono następujące działania: reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego przez osoby powiązane służbowo z członkami z sektora publicznego oraz łączenie przez osoby fizyczne członkostwa w LGD z reprezentowaniem w niej osób prawnych. Funkcje członków Rady pełnione są osobiście przez osoby fizyczne oraz w przypadku osób prawnych przez osoby upoważnione na mocy odpowiednich pełnomocnictw, zgodnych z dokumentami statutowymi lub uchwałami właściwych organów. LGD Prowadzi rejestr interesów członków rady.

Tabela 3 Skład Rady Stowarzyszenia z wykazaniem zachowania parytetów

Lp	Imię i nazwisko	Gmina	Reprezentowany podmiot	Sektor	Spełniony parytet
1	Katarzyna Dobiecka	Karpacz	Gmina Karpacz	Publiczny	Kobieta
2	Anna Adamczyk	Szklarska Poręba	Gmina Szklarska Poręba	Publiczny	Kobieta
3	Karolina Marczevska	Mysłakowice	Gmina Mysłakowice	Publiczny	Kobieta
4	Anna Pyzik	Kowary	Gmina Kowary	Publiczny	Kobieta
5	Maja Naumowicz	Szklarska Poręba	Pracownia RUBIN Maja Naumowicz	Gospodarczy	Kobieta, osoba do 35 r.ż., przedsiębiorca
6	Diana Jonkisz	Karpacz	Diana Jonkisz	Mieszkańcy	Osoba do 35 r.ż.
7	Kamila Pietraszek	Kowary	Gospodarstwo Rolne WIDOK Kamila Pietraszek	Gospodarczy, rolnik	Kobieta, osoba do 35 r.ż., przedsiębiorca
8	Natalia Poniatowska-Wasiak	Janowice Wielkie	Natalia Poniatowska-Wasiak	Gospodarczy	Kobieta
9	Alicja Kozak	Janowice Wielkie	Akademia Działań Wszelakich „Pozytywka”	Gospodarczy	Kobieta
10	Maria Patejuk-Stenzel	Mysłakowice	Koło Rolnicze Mysłakowice	Społeczny, NGO	Kobieta
11	Jan Klejps	Piechowice	Piekarnia UliJanka	Gospodarczy	Mężczyzna
12	Lech Rębisz	Piechowice	Klub Logiczny	Społeczny, NGO	Mężczyzna, pow. 50 r.ż.
13	Krzysztof Szwałek	Podgórzyn	Stowarzyszenie Karkonoskie Zachełmie	Społeczny, NGO	Mężczyzna
14	Zdzisław Ratajski	Podgórzyn	Stowarzyszenie Nasze Marczyce	Społeczny, NGO	Mężczyzna

znacznie rozbieżnych ocen, przyjmuje się średnią arytmetyczną dwóch zbieżnych ocen. W przypadku dalszych znacznych rozbieżności wprowadza się ponowną ocenę wniosku przez inne osoby;

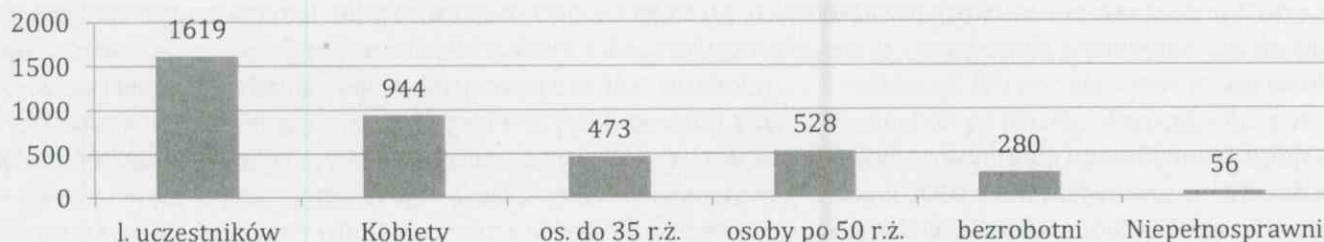
• opracowano zasady postępowania w przypadku zbieżnych ocen członków organu decyzyjnego różnych operacji – w przypadku uzyskania przez 2 lub więcej operacji jednakowej liczby punktów, wprowadza się ponowną ocenę tych wniosków przez inne osoby, do skutku w postaci zróżnicowanej oceny punktowej każdego wniosku.

Szczegóły zawarto w Regulaminie Rady oraz Procedurach oceny i wyboru operacji.

1.10 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Tabela 4 Wykaz i skrócony opis dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

Lp	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie
1	Statut LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	<p>Minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378). Dodatkowo Statut reguluje m.in. następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organ nadzoru – Marszałek Województwa Dolnośląskiego; • ograniczenia dotyczące możliwości łączenia różnych funkcji w LGD; • Rada Stowarzyszenia – organ odpowiedzialny za wybór operacji; statut określa szczegółowo kompetencje i zakres działalności Rady, parytety jakie organ musi spełniać; określa również wymagane doświadczenie członków Rady w zakresie realizacji projektów, ich oceny oraz znajomości PROW 2014-2020, potwierdzone odpowiednimi dokumentami (świadectwa, poręczenia od pracodawców, umowy etc.); • organem upoważnionym do uchwalenia LSR, jej aktualizacji oraz pozostałych dokumentów wymaganych do wniosku o przyznanie wsparcia na realizację LSR – regulaminów, procedur, kryteriów wyboru operacji etc. – jest Walne Zebranie Członków LGD; • zawiera uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków Rady w wyborze (w tym przesłanki do wyłączenia z oceny operacji); • zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach.
2	Regulamin Rady LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	<ul style="list-style-type: none"> • wymagane doświadczenie członków Rady w zakresie realizacji projektów, ich oceny oraz znajomości PROW 2014-2020, potwierdzone odpowiednimi dokumentami (świadectwa, poręczenia od pracodawców, umowy etc.); • zawiera szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady LGD, w tym sposób i czas informowania członków organu o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach etc.; • zawiera szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia członka Rady z oceny operacji; • działania dyscyplinujące wobec członków/reprezentantów, którzy systematycznie nie biorą udziału w posiedzeniach organu decyzyjnego lub też podczas dokonywania oceny wniosków nie stosują zatwierdzonych kryteriów – mechanizm zmian w składzie organu decyzyjnego, usunięcie członka/reprezentanta, przeprowadzenie wyborów uzupełniających; • zawiera szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków, sposób podziału wniosków do oceny pomiędzy członków organu, zasady dokumentowania oceny, wzory dokumentów); • zasady protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego, • zasady wynagradzania członków organu decyzyjnego.
3	Regulamin wyborów Rady LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiera szczegółowe zapisy dotyczące zgłaszania kandydatów: wymagane dokumenty, terminy i sposób dostarczenia dokumentów; • zawiera szczegółowe zapisy dotyczące składu rady - liczby członków oraz liczby przedstawicieli z poszczególnych partnerskich gmin oraz sektorów; • zawiera zapisy mające na celu zachowanie wszystkich wymaganych parytetów oraz niedopuszczenie do przewagi którejkolwiek z grup interesów (rozumianej jako przedstawiciele sektorów oraz gmin); żadna z grup interesów nie przekracza 49% składu Rady, sektor publiczny nie przekracza 30% członków Rady; • - zawiera szczegółową procedurę wyborów członków rady, gwarantującą zachowanie powyższych zasad – sposobu oddawania głosów, zasad ważności głosów;
4	Regulamin biura LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników; • uprawnienia kierownika biura, a także zakres obowiązków oraz wymagane doświadczenie na tym stanowisku w zakresie realizacji projektów, znajomości PROW 2014-2020 oraz w zarządzaniu realizacją LSR na lata 2007-2013, potwierdzone odpowiednimi dokumentami (dyplomy, świadectwa, umowy etc.); • uprawnienia pracowników biura, a także zakres obowiązków oraz wymagane doświadczenie na tym stanowisku w zakresie realizacji projektów, znajomości PROW 2014-2020 oraz w zarządzaniu realizacją LSR na lata 2007-2013, potwierdzone odpowiednimi dokumentami (dyplomy, świadectwa, umowy etc.); • zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD, uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych; • opis metody oceny efektywności świadczonego przez pracowników doradztwa; • przewiduje uczestnictwo w szkoleniach podnoszących kwalifikacje i kompetencje pracowników biura; odpowiadające na potrzeby wynikające z realizacji LSR oraz z wyzwań jakie przed LGD stawia instrument RLKS.
5	Regulamin WZC LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń WZC; w tym sposób informowania członków o posiedzeniach, porządku obrad WZC oraz dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach etc.; • zasady dotyczące ważności posiedzenia WZC; • zasady dotyczące przebiegu WZC; • zasady prowadzenia i protokołowania posiedzeń WZC.
6	Regulamin Komisji Rewizyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowe zasady powoływania i wyboru członków Komisji; • wymagane doświadczenie członków Komisji w zakresie realizacji projektów oraz znajomości PROW 2014-2020, potwierdzone odpowiednimi dokumentami (świadectwa, umowy, dyplomy etc.); • szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji;

Rysunek 5 Udział grup defaworyzowanych oraz zagrożonych wykluczeniem w pracach nad LSR 2014-2020 LGD Partnerstwo Ducha Gór

Źródło: opracowanie własne na podstawie list obecności ze spotkań oraz ankiet

Metody angażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR⁶

Podczas prac nad LSR 2014-2020 przy udziale społeczności LGD Partnerstwo Ducha Gór wykorzystano więcej niż 4 metody partycypacyjne, na każdym kluczowym etapie:

1. **Badania ankietowe** – realizowane na dużych próbach populacji mieszkańców w oparciu o opracowany wcześniej kwestionariusz; ankiety wykorzystano na trzech etapach pracy: podczas diagnozy potrzeb i problemów i tworzenia analizy SWOT (**688 badanych**); podczas określania celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR (**200 badanych**); podczas opracowywania zasad operacji i ustalania kryteriów wyboru (**100 badanych**).
2. **Planowanie partycypacyjne (spotkania z mieszkańcami)** – znajduje zastosowanie, kiedy przedmiotem podejmowania decyzji jest kształt fizyczny i program jakiejś operacji (miejscowe plany, rewitalizacja etc.); proces planowania składa się z trzech zasadniczych części: analiza środowiskowa (badanie potrzeb i oczekiwań różnych grup), projektowanie rozwiązań, wypracowanie ostatecznej wersji (konsultacja opracowanych koncepcji). LGD Wykorzystywało tę metodę podczas pracy spotkań z mieszkańcami w poszczególnych gminach (8 spotkań; łącznie **115 osób**).
3. **Wywiady grupowe (fokusowe)** – moderowane dyskusje w niewielkich grupach na wybrany temat; grupy zrekrutowane do fokusów mogą być jednorodne pod względem interesujących je cech (LGD zdecydowało się na fokusy sektorowe: jst, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy, 8 spotkań, łącznie **83 osoby**)
4. **Narada obywatelska (debata)** – buduje zasadę współzrządzenia; podczas debaty eksperci przedstawiają uczestnikom materiały dotyczące określonej problematyki, to uczestnicy decydują z czym chcą się bardziej szczegółowo zapoznać, jakie kwestie będą dokładnie omawiane i konsultowane (2 spotkania, **42 osoby**);
5. **World Cafe** – celem jest generowanie pomysłów, wymiana informacji, pobudzanie do kreatywnego myślenia, uaktywnienie społeczności lokalnej w kontekście prezentowanych tematów; tematy konstruuje się szeroko, odwołując się do wiedzy i doświadczenia uczestników; metody użyto podczas konferencji, uczestniczyły w niej **83 osoby**;
6. **Komórki planistyczne (zespoły robocze, spotkania branżowe, panel ekspertów)** – działają na zasadzie „mikroparlamentu”, ich celem jest poszukiwanie alternatywnych rozwiązań ważnych kwestii społecznych; praca składa się z trzech faz: informacyjnej, deliberacyjnej oraz opracowania rekomendacji; ta metoda została wykorzystana podczas spotkań zespołów roboczych (5 etapów x 3 spotkania = 15 spotkań, **210 osób**), grup branżowych (5 spotkań, **78 osób**) oraz podczas panelu ekspertów (**20 osób**).

Wykorzystanie co najmniej 4 metod partycypacyjnych w kluczowych etapach przygotowania LSR:

1. **Diagnoza i analiza SWOT** – metody wykorzystane na tym etapie: badanie ankietowe, planowanie partycypacyjne, wywiad fokusowy, narada obywatelska, World Cafe; komórki planistyczne.
2. **Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania** - metody wykorzystane na tym etapie: badanie ankietowe, planowanie partycypacyjne, wywiad fokusowy, narada obywatelska, World Cafe; komórki planistyczne.
3. **Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru** - metody wykorzystane na tym etapie: badanie ankietowe, planowanie partycypacyjne, wywiad fokusowy, narada obywatelska, World Cafe; komórki planistyczne.
4. **Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji** - metody wykorzystane na tym etapie: planowanie partycypacyjne, wywiad fokusowy, narada obywatelska, World Cafe; komórki planistyczne.
5. **Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR** - metody wykorzystane na tym etapie: planowanie partycypacyjne, wywiad fokusowy, narada obywatelska, World Cafe; komórki planistyczne.

⁶ Katarzyna Sztop-Rutkowska, *Metody i techniki konsultacji społecznych*; [w:] *Partycypacja obywatelska – decyzje bliższe ludziom.*, Laboratorium Badań i Działań Społecznych, Białystok 2013.

31	22.10.2015	Spotkanie branżowe - NGO	Komórki planistyczne	Zapisy LSR (wszystkie 5 etapów)	Jelenia Góra	18
32	23.10.2015	Grupa Robocza ds. wyboru operacji i kryteriów wyboru	Komórki planistyczne	Opracowanie zasad wyboru operacji i kryteriów wyboru	Podgórzyn	13
33	26.10.2015	Spotkanie branżowe - IST	Komórki planistyczne	Zapisy LSR (wszystkie 5 etapów)	Jelenia Góra	9
34	27.10.2015	Spotkanie branżowe - prod. Lokalni	Komórki planistyczne	Zapisy LSR (wszystkie 5 etapów)	Jelenia Góra	22
35	28.10.2015	Grupa Robocza ds. wyboru operacji i kryteriów wyboru	Komórki planistyczne	Opracowanie zasad wyboru operacji i kryteriów wyboru	Podgórzyn	13
36	04.11.2015	Grupa Robocza ds. planu operacji	Komórki planistyczne	Przygotowanie planu komunikacji	Jelenia Góra	15
37	13.11.2015	Grupa Robocza ds. planu operacji	Komórki planistyczne	Przygotowanie planu komunikacji	Jelenia Góra	15
38	24.11.2015	Grupa Robocza ds. planu operacji	Komórki planistyczne	Przygotowanie planu komunikacji	Jelenia Góra	15
39	26.11.2015	Spotkanie z młodzieżą	Komórki planistyczne	Zapisy LSR (wszystkie 5 etapów)	Jelenia Góra	18
40	18.12.2015	Panel ekspertów ds. spójności zapisów w LSR	Komórki planistyczne	Zapisy LSR (wszystkie 5 etapów)	Karpacz	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie list obecności

3. Diagnoza – opis obszaru i ludności

3.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.

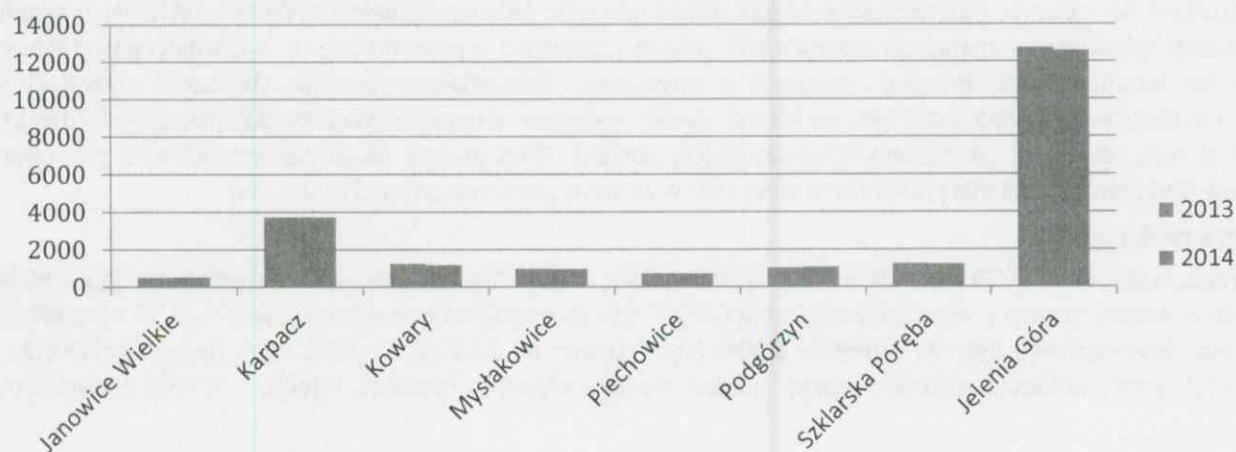
Podczas badania aż 82 % ankietowanych oceniło, iż najważniejszą potrzebą jest poprawa sytuacji na rynku pracy. Stąd jako wniosek przyjęty z konsultacji uznano, że grupą szczególnie istotną z punktu widzenia poprawy sytuacji na rynku pracy i realizacji LSR są przedsiębiorcy oraz osoby planujące uruchomienie działalności gospodarczej, gdyż to oni tworzą miejsca pracy. W celu wsparcia wskazanych grup przyjęto instrumenty w postaci dotacji na założenie lub rozwijanie działalności gospodarczej. Realizowane będą również szkolenia, których celem będzie kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych, wykorzystywania zasobów lokalnych do biznesu.

W badaniu mieszkańcy wskazali również, iż grupami defaworyzowanymi na obszarze LGD są: młodzież po ukończeniu szkoły, która nie może znaleźć zatrudnienia do 30 r.ż. (29% wskazań), bezrobotni i długotrwale bezrobotni (22%) i kobiety, które pozostają długotrwale bez pracy po urodzeniu dziecka (18%), niepełnosprawni (15%). W celu wsparcia grup defaworyzowanych zostały przygotowane kryteria wyboru operacji, które preferują osoby z tych grup.

3.2 Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości na obszarze realizacji LSR.

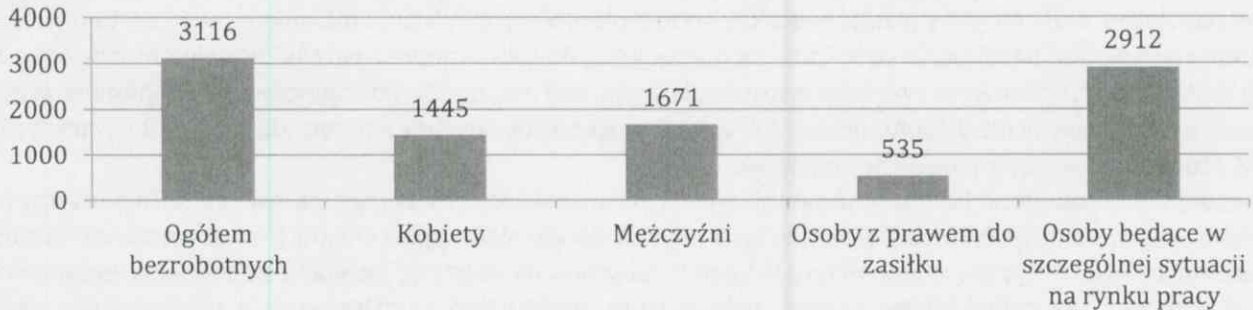
Według danych GUS w 2014 r. na terenie objętym LSR, łącznie z Jelenią Górą, było zarejestrowanych 21 990 przedsiębiorstw, **9 405** z wyłączeniem Jeleniej Góry. łącznie (z Jelenią Górą): 21 392 to mikroprzedsiębiorstwa, 488 to małe firmy, 96 średnich przedsiębiorstw i 14 podmiotów sklasyfikowanych jako duże przedsiębiorstwo (w tym 1 zatrudniający pow. 1000 os.). Z wyłączeniem Jeleniej Góry: **9 196** to mikroprzedsiębiorstwa, **177** to małe firmy, **27** średnich przedsiębiorstw i **5** podmiotów sklasyfikowanych jako duże przedsiębiorstwo.

Na przedmiotowym obszarze zdecydowanie przeważają mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, zatrudniające nie więcej niż 9 osób. Kluczowi pracodawcy na obszarze LGD to przede wszystkim zakłady produkujące części samochodowe oraz elementy plastikowe, a także sklepy wielkopowierzchniowe. Są to przede wszystkim inwestorzy zewnątrzni: zagraniczni lub z siedzibą w kraju, ale poza obszarem LGD. Powyższe dane świadczą o zmianie w regionie, produkcja przemysłowa ustąpiła miejsca sektorom: handlowemu, usługowemu oraz działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Duże zakłady, które upadły w latach 90-tych i na początku lat 2000-nych (największe to: Zakłady Przemysłu Lniarskiego „Orzeł” w Mysłakowicach, z oddziałem w Kowarach oraz Fabryka Dywanów „Kowary” S.A.) zostały zastąpione przez mikroprzedsiębiorstwa. Rozdrobnienie przedsiębiorczości oraz likwidacja dużych zakładów w gminach okalających Jelenią Górę, wpływają na ich atrakcyjność jako zaplecza rekreacyjnego dla dużego, centralnego ośrodka miejskiego. Na terenie Jeleniej Góry stworzono dwie strefy przemysłowe, na pozostałym obszarze jest jedna strefa ekonomiczna w Radomierzu (gm. Janowice Wielkie).

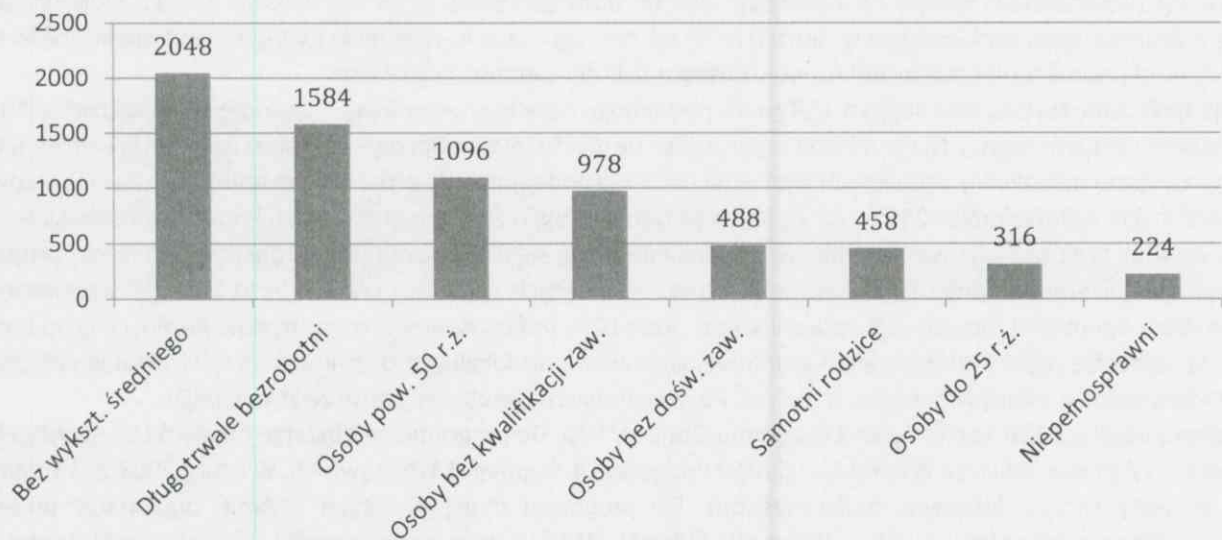
Mysłakowice - 9,5%, Kowary - 9,4%, Szklarska Poręba i Piechowice – 8,3%, Karpacz – 7,40% i Jelenia Góra - 6,5%. Jedynie Jelenia Góra i Karpacz plasują się poniżej średniej wojewódzkiej. (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2013).⁸ Stopa bezrobocia dla opisywanego obszaru w 2006 r.⁹ wynosiła 10,56%. Spadek stopy bezrobocia na obszarze zawdzięcza się przede wszystkim turystycznemu rozwojowi gmin: Karpacza, Szklarskiej Poręby i Podgórzyna. Stopa bezrobocia w 2006 r. w poszczególnych gminach (w nawiasie podano wartości z 2013 r.): **Karpacz 11,6% (7,40%)**, Kowary 9,4% (9,4%), Piechowice 8,3% (8,3%), **Szklarska Poręba 11,2% (8,3%)**, Janowice Wielkie 11,4% (10,3%), Mysłakowice 9,8% (9,5%), **Podgórzyn 12% (9,8%)**. Także w Jeleniej Górze odnotowano znaczny spadek stopy bezrobocia w stosunku do roku 2006 – 11% (6,5% w 2013). Jest to związane z dużym odpływem ludności, a także z pojawieniem się nowych, dużych pracodawców (rozbudowa zakładów Zorka sp. z o.o., DWS Draexlmaier Wyposażenie Wnętrz Samochodowych Sp. z o.o., utworzenie nowej strefy przemysłowej w Cieplicach).

Struktura bezrobocia wskazuje grupy osób, które należy objąć wsparciem przy tworzeniu nowych miejsc pracy. Poniższe dane statystyczne potwierdzają wnioski zgłaszane przez społeczność lokalną dotyczące grup defaworyzowanych na rynku pracy.

Rysunek 6 Struktura bezrobocia na obszarze objętym LSR na dzień 31.12.2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, stan na 31.12.2013

Rysunek 7 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy na obszarze objętym LSR na dzień 31.12.2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, stan na 31.12.2013

Kategoria „osoby w niekorzystnej sytuacji” na rynku pracy oznacza osoby jak wskazano na wykresie 7. Rodzaje osób uznawanych jako będące w niekorzystnej sytuacji są kategorią wynikającą z Ustawy o promocji zatrudnienia (...). Natomiast w programach EFSI osoby młode określane są jako osoby do 25 i do 30 r.ż. LGD przyjęło, po konsultacjach społecznych, że należy zastosować szerszą kategorię osób młodych do 30. r.ż. zgodnie z definicjami programów EFSI. LGD przyjęło inne określenia ogólne, dla całej grupy osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, zgodnie z określeniami stosowanymi w PROW 2014-2020 oraz w wyniku konsultacji społecznych – grupa osób defaworyzowanych, która obejmuje: osoby do 30 r.ż, osoby po 50 r.ż, kobiety, kobiety po urodzeniu dziecka wracające na rynek pracy, niepełnosprawni, wobec których będą podejmowane działania aktywizacyjne oraz działania w obszarze przedsiębiorczości. Interwencja w tym obszarze jest priorytetowym celem LSR, jest to wniosek z konsultacji, który znalazł przełożenie w wielkości budżetu przeznaczanego na przedsięwzięcia związane z rozwojem przedsiębiorczości, jak również kryteria wyboru preferujące podmioty tworzące więcej miejsc pracy. Społeczność lokalna podczas konsultacji społecznych surowo oceniła

⁸ Badanie poziomu bezrobocia rejestrowanego nigdy nie oddaje pełnej skali problemu, ponieważ wiele osób znajduje się poza systemem, nie rejestrując się w urzędach pracy, pracując „na czarno”, będąc na ubezpieczeniu współmałżonka. Także turystyczny charakter regionu ma wpływ na wskaźniki dotyczące bezrobocia. Mianowicie wiele osób jest zatrudnianych tylko w sezonie, często „na czarno” oraz na umowy cywilnoprawne.

⁹ Dane podane za GUS Bank Danych Lokalnych stan na 31.12.2006 r.

powiatowego Jelenia Góra. *Dodatknie saldo migracji osób w wieku przedprodukcyjnym (74 w 2013 r., 16 w 2014 r.) oraz w wieku produkcyjnym (60 w 2013 r., 55 w 2014 r.), na obszarze powiatu jeleniogórskiego. Powyższe zjawiska (starzenie się społeczeństwa i ujemny przyrost naturalny) poza realnym zagrożeniem wyludniania się obszaru niosą także szansę na rozwój przedsiębiorczości – obszar LGD nadal posiada zbyt mało domów opieki dziennej czy stałej dla osób starszych. Nie bez znaczenia dla powodzenia tego typu inwestycji jest także przygraniczne położenie obszaru.*

Pomoc społeczna na obszarze objętym LSR. Dane dotyczą gmin objętych wsparciem w ramach PROW 2014-2020, z pominięciem miasta pow. 20 tys. mieszkańców Jeleniej Góry. Wg udostępnionych danych na obszarze objętym LSR w roku 2013, **5063** rodzin było objętych pomocą finansową z ramienia GOPS, łączna kwota wydana na ten cel to **14 941 595 zł** na całym obszarze. Najczęściej o pomoc zwracali się mieszkańcy gmin: Mysłakowice i Janowice Wielkie; pomoc przyznano głównie: z powodu bezrobocia – 30%; z powodu ubóstwa – 28%; z powodu niepełnosprawności – 10%; z powodu ciężkiej choroby, na usługi opiekuńcze – 6%; na świadczenia na rzecz seniorów – 5,8%; z powodu bezradność w spr. opiekuńczo-wych. – 5%; na rzecz rodzin niepełnych – 5%; na rzecz rodzin wielodzietnych – 2,6%. Inne dziedziny, w ramach których przyznawano pomoc (6,8% całego wsparcia): z powodu bezdomności, alkoholizmu, dla ochrony macierzyństwa, na skutek zdarzeń losowych, z powodu trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego oraz z powodu narkomanii. (*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez OPS z regionu, stan na 31.12.2013*)

Dostęp do infrastruktury (edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej etc.) w całości lub w części dofinansowywanej z budżetu gminy jest jednym z mechanizmów walki z wykluczeniem społecznym, mającym na celu wyrównywanie szans zwłaszcza wśród najmłodszych i starszych osób. Jest to niezbędny element wspierania rodziny i pracujących rodziców - działania wspomagające rodziców, którzy coraz więcej czasu spędzają w pracy oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym wśród najmłodszej części społeczności lokalnej, które w dużej mierze wynikają z nudy. Podczas spotkań z mieszkańcami oraz w ankiecie diagnozującej społeczność lokalna określiła poziom dostępności do infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej jako wystarczający. Zwracano jednocześnie uwagę na braki w infrastrukturze sportowej i rekreacyjnej – brak miejsc albo pilna konieczność remontu już istniejących ze względu na zły stan techniczny. W ramach rozwiązania tego problemu zaproponowano przedsięwzięcie I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór. Ponadto na obszarze objętym LSR znajdują się gminy (Podgórzyn, Mysłakowice, Janowice Wielkie oraz Karpacz), które mają możliwość korzystania ze środków na Odnowę Wsi z PROW poza LSR. W ww. gminach, w ramach środków przeznaczonych na Odnowę Wsi należy planować duże projekty inwestycyjne, mające na celu rozwój i budowę ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej.

3.6 Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (inne niż spójność przestrzenna)

Obszar LSR jest spójny w wielu aspektach. Na tę spójność ma wpływ między innymi charakter kotliny jeleniogórskiej – z centralnym miastem – Jelenią Górą i okalającymi ją mniejszymi miejscowościami. To właśnie Jelenia Góra jako centralny ośrodek skupiała na swoim terenie handel (np. lnianych tkanin produkowanych chałupniczo w okolicznych miejscowościach), była i nadal jest miejscem łączącym komunikacyjnie cały region (kolej, komunikacja autobusowa, kiedyś też lotnisko). Wspólna historia i tradycja regionu – przejawiająca się w charakterystycznym budownictwie i tradycjach (tkackich, zielarskich, górniczych etc.) oraz w całkowitej wymianie ludności na całym terenie partnerstwa, która miała miejsce po 1945 roku. Park Kulturowy - Dolina Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej. Zachowanie wiejskiego charakteru gmin, atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo. Rozwijająca się turystyka i rekreacja oparta na walorach przyrodniczych, historycznych, kulturowych, krajobrazowych, legendarnych postaci Ducha Gór – jako przedstawienia identyfikującego cały Region Karkonoszy i Kotliny Jeleniogórskiej. Wspólne problemy dotyczące konieczności dbania o obszary chronione oraz problemy ochrony środowiska.

Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki

Obszary atrakcyjne turystycznie

Karkonosze – najwyższe pasmo Sudetów, rozciągające się na przestrzeni ok. 70 km; głównym grzbietem przebiega granica polsko-czeska, najwyższym szczytem jest Śnieżka (1603 m n.p.m.); dla ochrony przyrodniczych walorów Karkonoszy powołano w 1959 r. Karkonoski Park Narodowy, który od 1992 roku wraz z czeskim Krkonošským Národním Parkiem stał się częścią przygranicznego Rezerwatu Biosfery UNESCO Karkonosze/Krkonoše (MAB) o powierzchni ponad 60 tys. Ha. Wstęp na teren KPN jest płatny. Park posiada 112 km szlaków turystycznych pieszych, są także szlaki narciarskie, w tym 17 km nartostrad. Część szlaków pieszych udostępniono dla rowerzystów. W szczytowe partie prowadzą dwie kolejki liniowe, zimą zaś funkcjonuje 10 wyciągów dla narciarzy. **Góry Izerskie** – niezbyt wysokie góry położone na terenie Czech i Polski, część Sudetów Zachodnich; ukształtowanie terenu i klimat sprzyjały rozwojowi torfowisk wysokogórskich z bogatymi, często unikatowymi roślinami; 4 listopada 2009 roku na terenie Gór Izerskich powołany został Izerski Park Ciemnego Nieba, jako pierwszy projekt tego typu w Polsce i Czechach (pierwszy transgraniczny park ciemnego nieba na świecie); to także ciekawe tereny dla uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, konnej i narciarstwa biegowego, zimą utrzymywane jest tu 100 km tras narciarskich – na Polanie Jakuszyckiej odbywa się najpopularniejsza tego typu impreza w Polsce czyli Bieg Piastów.

Rudawy Janowickie – niewysokie pasmo górskie położone we wschodniej części Sudetów Zachodnich; Rudawski Park Krajobrazowy; niezwykle popularne góry wśród osób uprawiających wspinaczkę skałkową oraz wśród rowerzystów. Atrakcje

niebezpieczne dla środowiska. W sezonach letnim i zimowym natężenie ruchu jest dużo większe niż podają to średnie dane roczne. Zagrożenie dla środowiska pokazał przede wszystkim sezon letni 2015 – gorące lato, brak opadów/susza oraz rekordowa liczba turystów – spowodowały poważne problemy w dostępie do wody i zagrożenie dla środowiska wodnego w Karkonoskim Parku Narodowym. Mieszkańcy obszaru podczas fokusów i spotkań w gminach podkreślali, że nierównomierne rozłożenie ruchu turystycznego wiąże się z brakami w infrastrukturze turystycznej oraz w informacji turystycznej. Z jednej strony braki te wynikają ze skumulowania turystów w określonych miejscach, dlatego w innych miejscach (również atrakcyjnych) tej infrastruktury nie ma. Z drugiej strony brak tej infrastruktury przekłada się na obecność turystów w miejscach dobrze zagospodarowanych. Zwracano także uwagę na brak rozwiązań polegających na zintegrowanym systemie promocji obszaru jako całości – atrakcyjnej i dobrze zagospodarowanej (obecne rozwiązania bazują na indywidualnych interesach). Odpowiedzią na to zapotrzebowanie są przedsięwzięcia planowane w ramach realizacji celu szczegółowego I.2. Promocja obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym hasłem Kraina Ducha Gór.

Dziedzictwo kulturowe – tradycje oraz zabytki z obszaru objętego LSR

Na potencjał turystyczny obszaru objętego LSR obok walorów krajobrazowych składają się także zabytki. Duża liczba obiektów zabytkowych wiąże się jednak z opieką konserwatorską, co często utrudnia lub wydłuża prace remontowe, które wymagają też dużo większych nakładów niż w przypadku nowszego budownictwa. Lata zaniedbań i wysokie koszty przyczyniły się do tego, że wiele obiektów, zwłaszcza na obszarach wiejskich jest w złym stanie, „strasząc” na tle pięknych krajobrazów. W obliczu obserwowanych trendów w turystyce, polegających na poszukiwaniu historii, tajemnic i śladów przeszłości, niewątpliwym atutem staje się bogactwo tradycji – zarówno przedwojennych jak i przywiezionych po wojnie. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy wielokrotnie podkreślali, że to na tradycjach, historii i produkcji lokalnym należy budować nowe atrakcje turystyczne w regionie. Miejsca ciekawe, dostarczające żywego kontaktu z tradycją i rzemiosłem (warsztaty) mają szansę w zrównoważony sposób rozwijać region na równi z zastanym bogactwem atrakcji turystycznych. Jest to też szansa dla starych i zaniedbanych obiektów, zwłaszcza na terenach wiejskich, które mogą posłużyć za naturalne środowisko dla inicjatyw opartych na powrocie do tradycji i historii. Obok znaczenia walorów lokalnych podkreślano niską świadomość dotyczącą tych wartości. To zapotrzebowanie znalazło odzwierciedlenie w kryteriach dotyczących wyboru operacji opartych na walorach lokalnych oraz w planie komunikacji (szkolenia zwiększające wiedzę i świadomość na temat wartości lokalnych wśród beneficjentów).

Tradycje na obszarze objętym LSR¹⁴:

Skomplikowana i trudna historia obszaru pozostawiła po sobie na całym obszarze objętym LSR bogactwo tradycji i wielokulturowość – z jednej strony są to zwyczaje i dawne zawody, które są pozostałością po niemieckiej i czeskiej historii Kotliny, z drugiej – wszystko to, co przywieźli ze sobą mieszkańcy różnych części Polski, którzy osiedlili się tutaj w latach powojennych: *Tradycje górnicze; Tradycje zielarskie i laboranckie; Tradycje szklarskie; Tradycje tkackie; Tradycje piernikarskie; Tradycje kulinarne; Tradycje turystyczne (tutaj też sporty zimowe oraz wspinaczka skałkowa); Postać Ducha Gór.*

Zabytki na obszarze objętym LSR:

Jeden z najważniejszych zabytków to jedyny poza Norwegią średniowieczny kościół o konstrukcji słupowej, czyli słynny Kościółek Wang w Karpaczu Górnym. Wyjątkowym zespołem krajobrazowo-architektonicznym są kompleksy pałacowo-parkowe w dolinie Łomnicy i Bobru, tworzące dawniej tzw. *Śląskie Elizjum* (w sumie jest to 26 obiektów, na terenie LGD jest ich 24, na obszarze objętym LSR – 19). Dnia 24 października 2008 r. Zgromadzenie Związku Gmin Karkonoskich uchwaliło utworzenie **Parku Kulturowego Kotliny Jeleniogórskiej**. W granicach obszaru objętego LSR znalazły się rezydencje w Bukowcu, Mysłakowicach, Łomnicy, Wojanowie, Bobrowie, Karpnikach, Janowicach Wielkich, Mniszkowie, Dąbrowicy, Miłkowie, Pakoszowie, w Stanisławowie oraz w Kowarach. W obszarze Parku znalazły się też inne obiekty m.in. ruiny średniowiecznego zamku Bolców w Janowicach Wielkich, domy tyrolskie w Mysłakowicach oraz zespół zabudowy sanatoryjno-szpitalnej Kowary „Wysoka Łąka”. Obecnie 11 obiektów zostało **wpisanych na listę Pomników Historii Prezydenta RP** pod nazwą „Pałace i parki krajobrazowe Kotliny Jeleniogórskiej” (**9 z nich znajduje się na obszarze objętym LSR**). Ilość obiektów zabytkowych w poszczególnych gminach wg Wykazu Zabytków Województwa Dolnośląskiego prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu: **gmina Janowice Wielkie** 321 obiektów zabytkowych, **Karpacz** 437 obiektów zabytkowych, **Kowary** 580 obiektów zabytkowych, **Mysłakowice** 868 obiektów zabytkowych, **Piechowice** 172 obiekty zabytkowych, **Szklarska Poręba** 535 obiektów zabytkowych, **Podgórzyn** 465 obiektów zabytkowych.

Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych

Poniższe zestawienia produktów i producentów lokalnych są niepełne, zawierają dane jedynie o produktach legalnych lub o których LGD posiada wiedzę, że są produkowane. Ponadto na terenie LGD funkcjonuje także ok 30 pasiek. Z konsultacji społecznych wynika, że na obszarze objętym LSR jest dużo większy potencjał zarówno wśród rękodzielników jak i producentów żywności. Jest

¹⁴ Opracowanie własne na podstawie posiadanej wiedzy oraz za opracowaniem wyd. Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu: *Mom jo skarb. Smaki tradycji dolnośląskich.*, pod red. E. Berendt, Wrocław 2012. Prezentacja zawiera najpopularniejsze tradycje występujące na opisywanym obszarze. W ramach LSR będą wspierane także niewymienione w opracowaniu tradycje, o ile znajdą potwierdzenie w historii i opracowaniach dotyczących tradycji występujących na obszarze objętym LSR.

- **Szycie strojów i odzieży lnianej** – Mysłakowice, producent: Renata Wysoczańska.
- **Kryształy** – Piechowice, producent: Huta Julia;
- **Rzeźba w drewnie** – Piechowice, producent: Dawid Pietras, certyfikat: Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór.
- **Koszula Zachełmiańska** – Podgórzyn, producent: Jolanta Piątkowska i Ewa Sidor; certyfikat: Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór; nagrody i wyróżnienia: II miejsce – Konkurs „Skarby Ducha gór”, kategoria: „Produkt rękodzielniczy Krainy Ducha Gór”.
- **Opaski z haftem zachełmiański** – Podgórzyn, producent: Jolanta Piątkowska i Ewa Sidor; certyfikat: Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór.
- **Buusy Karkonoskie** – Podgórzyn, Ściegny; producent: Rafał Espenszyt; certyfikat: Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór.
- **Szkló hutnicze** – Szklarska Poręba, producent: Leśna Huta.
- **Ozdoby z minerałów** – Szklarska Poręba, producent: Stara Chata Walońska „Juna”.
- **Monety pamiątkowe AURUN** – Szklarska Poręba; producent: Mennica Sudeckiego Bractwa Walońskiego.
- **Karkonoskie Wyroby z Lnu** – Jelenia Góra; Producent: Salon Lniany – Regina Rosa; Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór
- **Anioły Karkonoskie** – Jelenia Góra, Sobieszów; Producent: Piotr Jagielski.
- **Szklana biżuteria artystyczna, dekoracje szklane, naczynia szklane i użytkowe** – Jelenia Góra; Producent: Agnieszka Ślipko-Strzałkowska ; Karkonoska Marka Lokalna.

Ekomuzea i wędrownie pracownie na obszarze objętym LSR:

- **Ekomuzeum serowarstwa** – Gospodarstwo Kozia Łąka w Łomnicy
- **Ekomuzeum Piernikarstwa** – Piekarnia Piernikowy.pl w Trzcińsku;
- **Wędrownie pracownie** – jest to inicjatywa Lokalnej Grupy Działania, która wspiera rękodzielników nieposiadających pracowni, do której mogliby zaprosić gości na warsztaty.

Karkonoska Marka Lokalna Skarby Ducha Gór:

System lokalnej certyfikacji produktów lokalnych. Marka jest przyznawana za pośrednictwem LGD Partnerstwo Ducha Gór, przez kapitułę składającą się z lokalnych producentów, już uhonorowanych certyfikatem. Po raz pierwszy wręczono Markę Lokalną w lipcu 2014 r. Certyfikat to zastrzeżony znak (2014 r. wpis Urzędu patentowego chroniący znak), potwierdzający lokalność, jakość, tradycyjne metody wytwarzania i naturalne surowce wykorzystane przy produkcji. Certyfikat jest przyznawany w dwóch kategoriach: Usługa turystyczna (wykaz poniżej) oraz Produkty i Wyroby Lokalne (w wykazie produktów lokalnych zaznaczono produkty posiadające certyfikat Karkonoskiej Marki Lokalnej). Łącznie przyznano do tej pory 24 certyfikaty – 7 w kat. Usługi, 17 dla Produktów. **Usługi certyfikowane Marką Lokalną na obszarze objętym LSR:** WIEJSKIE DELICJE – sklep z wyrobami własnymi oraz produktami niskoprzetworzonymi (Łomnica, gm. Mysłakowice), DOM LALKI ADOPTOWANEJ (Karpacz), Piekarnia PIERNIKOWY.PL (Trzcińsko), JAGODOWY ZAKĄTEK (Karpacz), PENSIJONAT TOREJA (Karpacz).

Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego

Charakterystyka rolnictwa na obszarze objętym LSR (klasy ziem, warunki do uprawiania rolnictwa), z wyłączeniem miast pow. 20 tys. mieszkańców. W regionie przeważają gleby o III-V klasie bonitacyjnej. W Kotlinie Jeleniogórskiej przeważają ilaste gleby nieprzepuszczalne, stąd liczne stawy (rejon Podgórzyna, Mysłakowic, Karpnik) oraz torfowisko (Trzcińskie Torfowisko). Podobne były przyczyny rozwoju tradycyjnych upraw lnu oraz współcześnie gryki. W środkowej i wschodniej części obszaru, zwłaszcza w dolinach Bobru i Łomnicy, znajdują się także gleby na podłożu żwirów. Niekorzystny wpływ na rozwój rolnictwa, zwłaszcza na uprawy zbóż ma tutejszy ostry klimat. Ze względu na duże różnice wysokości (ponad 1200 m), w regionie występuje sześć podstref klimatycznych. Te wszystkie czynniki przyczyniły się do tego, że tradycyjne kierunki produkcji rolnej na obszarze stanowiły: uprawa mało wymagających roślin (ln, gryka, zioła), zboża przeznaczone na paszę dla zwierząt oraz hodowla bydła. Dopiero po wojnie podejmowano próby zwiększenia produkcji zboża (przyjechały tu głównie osoby z Kresów Wschodnich, przyzwyczajone do dobrych ziem), jednak bez większych sukcesów. Po kilkunastoletniej zapaści w rolnictwie, która nastąpiła po likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, obecnie odnotowuje się powrót do tradycyjnych kierunków w tutejszej produkcji rolnej, przede wszystkim do hodowli bydła. Aktualnie podział gruntów rolnych na obszarze objętym LSR wygląda następująco: łąki 35%, pastwiska 32%, grunty orne 33%, sady 0,48%.

Produkcja rolna na obszarze objętym LSR. Wg danych dostarczonych przez urzędy partnerskich gmin na obszarze objętym LSR jest zarejestrowanych obecnie 478 gospodarstw rolnych. Są to gospodarstwa różnej powierzchni, w tym także niewielkie powyżej 1 ha, stanowiących łąki (np. wszystkie 73 ze Szklarskiej Poręby). Liczba gospodarstw w poszczególnych gminach przedstawia się następująco: Janowice Wielkie 20, Karpacz 0, Kowary 157, Mysłakowice 175, Piechowice 7, Podgórzyn 46, Szklarska Poręba 73. Na obszarze funkcjonują 4 ekologiczne gospodarstwa rolne: 1 w gminie Mysłakowice oraz 3 w gminie Podgórzyn. Obecnie **główne kierunki produkcji rolnej** to: w ramach produkcji zwierzęcej: hodowla bydła (przede wszystkim rasy mięsne, mniej ras mlecznych), hodowla karpia i innych ryb słodkowodnych (np. pstrąga), hodowla koni, hodowla kóz; w ramach produkcji roślinnej: uprawa zboża na paszę dla zwierząt, uprawy warzyw i owoców.

Dostępność produktów rolnych. Mimo rosnącego zapotrzebowania na żywność niskoprzetworzoną oraz na produkty rolne pochodzące z upraw tradycyjnych i ekologicznych ich dostępność na obszarze jest bardzo ograniczona. Na obszarze objętym LSR nie funkcjonuje tzw. „paczka od rolnika”. Osoby zainteresowane produktami rolnymi w większości zmuszone są do samodzielnego

podczas pracy nad „Diagnozą i analizą SWOT”, przy wykorzystaniu różnych metod partycypacyjnych, przez przedstawicieli wszystkich gmin oraz sektorów zaangażowanych w tworzenie LSR. Analiza SWOT stała się podstawą do opracowania celów LSR.

Podczas prac nad problemami oraz analizą SWOT mieszkańcy zwracali uwagę również na zjawiska, które mimo iż znalazły się w poniższej analizie, to nie zostały przełożone na cele LSR. Mieszkańcy wnioskowali np. o finansowanie infrastruktury drogowej (naprawa dróg oraz budowanie chodników), poprawę skomunikowania w regionie, przywrócenie połączeń kolejowych do Karpacza (przez Kowary i Mysłakowice), poprawę infrastruktury wodociągowej, remont zaniedbanych zabytków czy dofinansowania do OZE w gospodarstwach domowych. Powyższe problemy, wynikające również z diagnozy, nie znalazły odzwierciedlenia w celach, ponieważ są to inwestycje długofalowe, wymagające dużo większych nakładów niż możliwości jakie posiada LGD w ramach realizacji LSR. Zostały jednak zapisane jako ważne elementy, konieczne do realizacji dla dalszego rozwoju obszaru. Powinny zostać sfinansowane ze środków spoza realizacji LSR: z PROW, RPO czy Programu Infrastruktura i Środowisko. Część z tych inwestycji została już zaplanowana przez gminy w ramach aplikowania o środki z RPO za pośrednictwem Jeleniogórskiego ZIT.

Wśród odrzuconych wniosków składanych na tym etapie należy wymienić również te zależne od czynników zewnętrznych, na które wdrażając LSR nie mamy wpływu, a zależą niejednokrotnie od obowiązujących przepisów prawa czy sposobu jego interpretowania przed administrację publiczną. Najczęściej zgłaszanymi problemami były: potrzeba uporządkowania przestrzeni publicznej, brak planów i wizji zagospodarowania przestrzennego całego regionu, zbyt intensywna, niekontrolowana i nierównomierna zabudowa, przeludnienie ośrodków turystycznych: Karpacz, Szklarska Poręba, słabe zaludnienie innych obszarów, nieuregulowane i zaniedbane ciek wodne w niektórych gminach- zagrożenie powodziowe, „śmietnik” reklamowy, niekorzystne regulacje prawne dotyczące przedsiębiorców, wysokie koszty zatrudnienia. Na niektóre z tych zjawisk LGD może tylko zwracać uwagę lokalnym samorządom, część z nich zostanie uregulowana dzięki tzw. uchwałom krajobrazowym. LGD będzie starało się przekonać władze samorządowe do większego zaangażowania społeczności lokalnej w proces planowania nowego ładu w przestrzeni publicznej.

Zarówno na etapie diagnozy, jak i opracowania analizy SWOT dostrzeżone zostały mocne strony związane z położeniem geograficznym, walorami przyrodniczymi, kulturowymi, historycznymi. Co znalazło odzwierciedlenie w przyjętych celach i przedsięwzięciach, w których założone realizację: inwestycji związanych z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną, projektów grantowych ukierunkowanych na promocję obszaru LSR, promocję gospodarczą regionu czy rozwój rynku produktów i usług lokalnych. Mają one przełożenie na zaproponowane kryteria wyboru operacji i grantobiorców, które preferują wnioski realizowane w oparciu o lokalne zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.

Szczegółowe skorelowanie analizy SWOT z diagnozą obszaru, celami, przedsięwzięciami i wskaźnikami zobrazowane zostało w przedstawionej poniżej macyry logicznej, jak również w poszczególnych rozdziałach strategii.

Tabela 6 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Obszar: przestrzeń publiczna, środowisko przyrodniczo-kulturowe, turystyka	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyjątkowe walory krajobrazowe i przyrodnicze: Karkonoski Park Narodowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Doliny Bobru, obszary Natura 2000, miejsca do wspinaczki skałkowej (Rozdz. III, 3.6.) 2. Liczne pasma górskie: Karkonosze, Rudawy Janowickie, Góry Kaczawskie, Góry Sokole, Góry Ołowiane, Góry Izerskie (Rozdz. III, 3.6.) 3. Niespotykana na skalę europejską ilość obiektów zabytkowych takich jak: zamki, pałace, dwory (Dolina Pałaców i Ogrodów) (Rozdz. III, 3.6) 4. Bogate dziedzictwo kulturowe związane z dziedzictwem regionu: górnictwo, tkactwo, szklarstwo, laboranci, hodowla zwierząt, piernikarstwo, Tyrolczycy, Walończycy, Duch Gór, sztolnie. (rodz. III, 3.6.) 5. Gęsta sieć szlaków turystycznych pieszych, trasy narciarskie zjazdowe i biegowe, ścieżki rowerowe, szlaki konne, ścieżki edukacyjne. (Rozdz. III, 3.6) 6. Duża liczba osób artystów, rzemieślników i sportowców, osób wyjątkowych, z dużym potencjałem. (Rozdz. III, 3.6) 7. Produkty lokalne wysokiej jakości, certyfikowane (LGD Partnerstwo Ducha Gór). (Rozdz. III, 3.6.) 8. Karkonoska Marka Lokalna od 2014 r. (LGD Partnerstwo Ducha Gór). (Rozdz. III, 3.6) 9. Przygraniczne położenie- międzynarodowy i krajowy ruch turystyczny - blisko granic czeskiej i niemieckiej, blisko dużych miast: Berlin, Praga, Wiedeń oraz Wrocław, Poznań, Kraków. (Rozdz. III, 3.6.) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające wykorzystanie posiadanego potencjału wynikającego z walorów krajobrazowo-przyrodniczych, historycznych i kulturowych. (Rozdz. III, 3.6.) 2. Niska wiedza mieszkańców w zakresie walorów krajobrazowo-przyrodniczych, historycznych i kulturowych regionu (Rozdz. III, 3.6.) 3. Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej opartej na walorach i zasobach lokalnych oraz jej oznakowania (Rozdz. III, 3.6.) 4. Brak miejsc opieki dziennej i braki w całodobowej opiece dla seniorów, osób niepełnosprawnych i wymagających opieki (Rozdz. III, 3.4.) 5. Zróżnicowanie terytorialne: nierównomiernie rozłożenie w gminach infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej (rodz. III, 3.4, 3.6.) 6. Słaba rozpoznawalność całego obszaru (Rozdz. III, 3.6.) 7. Niezagospodarowane i zaniedbane istniejące obiekty (Rozdz. III, 3.6.) 8. Duże braki w infrastrukturze niezbędnej w turystyce: parkingi, dworce kolejowe, punkty informacji turystycznej itd. (Rozdz. III, 3.4.) 9. Rozproszona promocja obszaru (Rozdz. 3.4.) 10. Brak koordynacji działań promujących region i produkty lokalne. (Rozdz. III, 3.4.) 11. Brak zintegrowanego systemu informacji i zarządzania turystyką. (Rozdz. III, 3.4.) 12. Brak wspólnej oferty turystycznej obszaru (Rozdz. III, 3.4.)

<p>5. Dobrze rozwinięta infrastruktura i oferta kulturalna i społeczna: świetlice wiejskie, domy kultury, biblioteki, infrastruktura społeczna (Rozdz. III, 3.5).</p> <p>6. Rozwinięty ruch Kół Gospodyń Wiejskich, artystycznych zespołów lokalnych (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>7. Różnorodność kulturowa związana z ludnością napływową po II Wojnie Światowej (Rozdz. III, 3.6.).</p> <p>8. Liczne cykliczne imprezy kulturowe, sportowe, festyny, jarmarki (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>9. Rosnąca aktywność sołectw i grup mieszkańców (Rozdz. III, 3.4).</p>	<p>6. Niski poziom aktywności i integracji dużej części społeczności lokalnych (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>7. Słabe poczucie wspólnoty i tożsamości regionalnej (Rozdz. III, 3.4)..</p> <p>8. Niski poziom współpracy pomiędzy mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i samorządami lokalnymi (Rozdz. III, 3.4)..</p> <p>9. Niskie kompetencje organizacji pozarządowych jako podmiotów przedsiębiorczości społecznej (Rozdz. III, 3.2).</p> <p>10. Całkowity brak podmiotów ekonomii społecznej takich jak spółdzielnie socjalne, organizacje prowadzące działalność odpłatną i gospodarczą, zatrudniające pracowników (Rozdz. III, 3.2).</p> <p>11. Niski poziom partycypacji społecznej w decyzjach samorządów (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>12. Niska wiedza w zakresie innowacyjnych działań w obszarze społecznym (Rozdz. III, 3.2).</p> <p>13. Niewystarczająca świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatu (Rozdz. III, 3.7.).</p> <p>14. Niskie kompetencje społeczności w zakresie wspólnotowego działania i integracji (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>15. Brak poczucia sprawstwa i bezpośredniego wpływu na wydarzenia (Rozdz. III, 3.4).</p> <p>16. Niewystarczające kompetencje mieszkańców, pracowników, członków organów LGD.</p>
---	--

SZANSE

ZAGROŻENIA

Obszar „przestrzeń publiczna, środowisko przyrodniczo-kulturowe”

<p>1. Wykorzystanie możliwości ruchu turystycznego jaki tworzą miejscowości turystyczne - na rzecz całego obszaru</p> <p>2. Wzrost zainteresowania lokalnymi produktami, żywnością niskoprzetworzoną, rzemiosłem, tradycjami</p> <p>3. Współpraca samorządów w ramach ZIT, Związku Gmin Karkonoskich, Euroregionu Nysa, LGD</p> <p>4. Aktywność osób i podmiotów działających na rzecz przywrócenia komunikacji lokalnej między miejscowościami (kolej, mikrobusy i autobusy)</p> <p>5. Dynamiczny rozwój technologii energii odnawialnych, infrastruktury IT itd. Możliwość uzyskania dofinansowania na infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną, OZE, IT, kanalizację, drogi</p>	<p>1. Koncentracja ruchu turystycznego w nielicznych ośrodkach turystycznych jak Karpacz i Szklarska Poręba</p> <p>2. Rosnąca wysoka emisja gazów i zanieczyszczenia z pieców węglowych</p> <p>3. Klęski żywiołowe wynikające ze zmian klimatu: powódzie, susze</p> <p>4. Pogarszanie się stanu finansów publicznych oraz zadłużenie gmin</p> <p>5. Inwestycje zagrażające środowisku naturalnemu</p> <p>6. Biurokracja „projektowa”, skomplikowane procedury</p> <p>7. Długotrwały proces poprawy dużej infrastruktury technicznej</p> <p>8. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa</p>
--	--

Obszar gospodarczy

<p>1. Rosnący ruch turystyczny w Polsce, ze względu na bezpieczeństwo Wzrost zainteresowania turystyką aktywną, kulturową, kulinarną, regionalną</p> <p>2. Wzrost zainteresowania turystów i zapotrzebowania na tradycje, produkty lokalne, autentyzm</p> <p>3. Wzrost popytu na żywność ekologiczną, tradycyjną, niskoprzetworzoną</p> <p>4. Wzrost zainteresowania usługami z obszaru „silver economy” (srebrna gospodarka).</p> <p>5. Wzrost świadomości ekologicznej, wrażliwości estetycznej, oczekiwań jakości.</p> <p>6. Tańsze możliwości inwestowania na obszarach wiejskich</p> <p>7. Zainteresowanie inwestorów oryginalnością regionu .</p> <p>8. Potencjał napływających osób spoza obszaru.</p> <p>9. Możliwość pozyskiwania środków na podejmowanie i rozwijanie działalności na obszarach wiejskich.</p> <p>10. Bliskość lotniska w Jeleniej Górze).</p> <p>11. Położenie w obrębie aglomeracji jeleniogórskiej</p>	<p>1. Ograniczenia w inwestowaniu na obszarach chronionych</p> <p>2. Skomplikowanie przepisów, fiskalizm w polityce państwa i gmin .</p> <p>3. Rosnąca konkurencyjność innych regionów.</p> <p>4. Utrzymywanie się niskich płac.</p> <p>5. Kryzys gospodarczy.</p> <p>6. Trudność w konkurowaniu małych przedsiębiorców z sieciami np. marketami lub hotelami sieciowymi.</p> <p>7. Nierówność w traktowaniu podmiotów gospodarczych przez społeczeństwo.</p> <p>8. Ciągłe rosnące koszty zatrudnienia dla pracodawców</p>
---	--

Obszar społeczny

PRZEDSIĘWZIĘCIA	<p>I.2.1. Zintegrowany system informacji i zarządzania turystyką.</p> <p>I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór.</p> <p>I.2.3. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, sieciujących tematycznie zasoby, usługi i produkty.</p>	<p>II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Marka Lokalna.</p> <p>II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Dolnośląskie Smaki”, na obszarze województwa.</p>	<p>III.2.1. Funkcjonowanie LGD oraz aktywizacja społeczności lokalnych</p>
------------------------	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

	1 wizyta studyjna u partnerów							
Zidentyfikowane problemy	Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania	
1. Trudności w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, brak wsparcia, brak kapitału do tworzenia miejsc pracy.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	25 operacji polegających na utworzeniu nowych przedsiębiorstw	25 utworzonych miejsc pracy, w tym 10 dla osób z grup defaworyzowanych	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
2. Niewystarczające wykorzystywanie warunków regionu do rozwoju gospodarczego całego regionu.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	5 operacji polegających na rozwoju istniejących przedsiębiorstw	10 utworzonych miejsc pracy	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
3. Zbyt mało usług opartych na walorach i zasobach lokalnych regionu, związanych z turystyką.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	1 konferencja	20 usług i produktów certyfikowanych marką lokalną	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
4. Słabo rozwinięta przedsiębiorczość w gminach nie będących centrami turystyki.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Marka Lokalna	1 szkolenie metody pracy	3 szkolenia marka lokalna	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
5. Zróźnicowanie terytorialne: nierównomiernie rozwinięta baza noclegowa, gastronomiczna i usług związanych z turystyką na obszarze.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	3 spotkania wymiany doświadczeń	3 spotkania wymiany doświadczeń	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
6. Zróźnicowanie terytorialne: duże zagęszczenie turystów w ośrodkach takich jak Karpacz i Szklarska Poręba, w innych znacznie mniej.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	1 opracowanie strategii wprowadzania marki lokalna	1 wypracowana marka lokalna	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
7. Zróźnicowanie terytorialne: koncentracja usług i firm w ośrodkach turystycznych.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	1 rodzaj wydawnictw	1 wizyta studyjna	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
8. Niska wiedza w zakresie innowacyjnego biznesu.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
9. Niska świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatu.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
10. Niska wiedza przedsiębiorców w zakresie walorów i zasobów regionu przyrodniczych, kulturowych i historycznych, na których można budować biznes.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	
11. Niskie kompetencje osób z grup defaworyzowanych do samozatrudnienia.	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk dolnośląskich smaków” z włączonymi miejscami marki lokalnej LGD	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	10 miejsc z marką lokalną włączonych do szlaku	Wzrost dochodów własnych gmin z podatku od osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działania (+) atrakcyjne warunki dotacji na działalność gospodarczą (-) trudny rodzaj klienta do którego kierowane jest głównie wsparcie – osoby z grup defaworyzowanych	

<p>13. Całkowity brak podmiotów ekonomii społecznej takich jak spółdzielnie socjalne, organizacje prowadzące działalność odpłatną i gospodarczą, zatrudniające pracowników.</p> <p>14. Mała wiedza w zakresie innowacyjnych działań w obszarze społecznym.</p> <p>15. Niewystarczająca świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatu.</p> <p>16. Niskie kompetencje społeczności w zakresie wspólnotowego działania i integracji</p>				<p>82 spotkań lub wydarzeń adresowanych do mieszkańców</p>	<p>280 osób/podmiotów, które wzięły udział w działaniach aktywizacyjnych</p>	
---	--	--	--	--	--	--

spotkań konsultacyjnych LGD ma największe doświadczenie w tym zakresie, jednoczy cały obszar do działania i ma cele niekomercyjne. Takie też kryteria zostały przyjęte w wyborze tego rodzaju przedsięwzięcia.

I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Duchy Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Duchy Gór
Planowana jest realizacja tego przedsięwzięcia jako 1 projekt grantowy. Rozproszenie promocji obszaru i słabe działania promocyjne dla całego obszaru LGD, pod wspólnym hasłem to kolejny punkt praktycznie wszystkich spotkań konsultacyjnych oraz efekt wskazania ankiety dotyczącej wyboru kierunków działania. Realizacja w postaci projektu grantowego wpłynie dodatkowo na włączenie organizacji pozarządowych w działania promocyjne, zarezerwowane do tej pory dla samorządów oraz wpłynie na podjęcie ZINTEGROWANYCH działań w tym zakresie. W ramach konsultacji wskazano wręcz na konieczność utworzenia grupy roboczej w tej sprawie, by wspólnie zaplanować najpilniejsze rodzaje działań oraz zapewnić ich zintegrowanie. W opinii uczestników spotkań projekt grantowy oraz grupa robocza stworzy szansę organizacjom pozarządowym, wydeleguje zadania do innych podmiotów niż LGD, a praca w grupie roboczej ułatwi złożenie najlepszych projektów, najlepiej spełniających kryteria, w tym komplementarność operacji w ramach projektu grantowego – tematycznego. W ramach głosowania jednogłośnie opowiedziano się za realizacją takiego przedsięwzięcia w formie projektu grantowego.

I.2.3. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, sieciujących tematycznie zasoby, usługi i produkty

Przedsięwzięcie zaplanowano jako realizację projektu współpracy międzynarodowej. Braki w dbałości o wspólną promocję międzynarodową oraz wspólnych produktów turystycznych, sieciujących równocześnie zasoby, produkty i usługi został wskazany również wśród problemów przez uczestników spotkań konsultacyjnych. Określenie tych obszarów/tematów, wspólnych dla obszaru LGD nastąpi również w drodze wypracowania przez grupę roboczą w tej sprawie. Będzie to również wspieranie współpracy i wspólnego postrzegania obszaru LGD, jako wspólnej sprawy, wspólnej promocji.

II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru

Przedsięwzięcie służy tworzeniu nowych miejsc pracy poprzez tworzenie nowych firm - podejmowanie działalności gospodarczej. Forma wsparcia to premia na zakładanie działalności gospodarczej w wysokości 80 tys. zł. Przyjęta kwota wynika z kilku czynników:
- średnia kwota zrealizowanego dofinansowania w latach 2007-2013 to 66.960 zł, jednak kwoty przyznawane nie wynikały z potrzeb wnioskodawców, ale z przyjętych kwot budżetu na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz tym samym na wysokość kwot w ogłaszanych pojedynczym konkursie,
- średnia kwota wnioskowanego wsparcia w latach 2007-2013 to 78.606 zł, z czego należałoby wnioskować faktyczne średnie zapotrzebowanie 1-ego wnioskodawcy, bardziej przybliżone do kwot zapotrzebowania,
- średnia kwota dotacji w urzędzie pracy to 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej ogłaszanej przez Prezesa GUS, kwota oscyluje w granicach 20-25 tys. zł i jest dostępna ze środków Funduszu Pracy, PO WER oraz RPO WD dla osób z grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zatem nie ma sensu powielanie i konkurowanie z podobnymi dotacjami w zakresie kwot oraz grup wspieranych na rynku pracy,
- na podstawie badań obszaru i konsultacji społecznych kwota 80.000 zł została przyjęta jako najbardziej uzasadniona i uśredniona, wystarczająca do wspierania firm bardziej innowacyjnych, opierających działalność na walorach i zasobach lokalnych, przyczyniająca się do rozwoju turystyki, działania inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu. Nie wskazuje się zakresu sekcji PKD do udzielenia wsparcia, ze względu na to, że w kryteriach preferuje się: zakres uruchamianej działalności przyczynia się do rozwoju gospodarczego w kierunkach wskazanych w LSR jako kluczowe dla obszaru LGD. Za kluczowe dla dalszego rozwoju obszaru LSR w dokumencie strategicznym jakim jest LSR na lata 2014-2020 uznano turystykę, produkty lokalne, w tym lokalne produkty rolne oraz ich przetwarzanie oraz usługi na rzecz grup defaworyzowanych, szczególnie seniorów. Wskazano jako preferowane zakresy: 1. Działalność związaną z zakwaterowaniem i gastronomią, 2. Usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, 3. Działalność, której podstawę stanowią produkty lokalne oraz ich przetwarzanie jako produktów żywnościowych, 4. Działalność przyczyniająca się do rozwiązywania problemów grup defaworyzowanych. Wskazanie nawet kilku całych sekcji PKD nie wyczerpuje wskazanego powyżej katalogu i mogłoby stwarzać ograniczenia w innowacyjności podejmowanie działalności gospodarczej. Ponadto preferuje się podejmowanie działalności przez osoby należące do określonych grup defaworyzowanych – zakłada się wsparcie 10 osób z tej grupy:

- osoby bezrobotne oraz osoby należące równocześnie do co najmniej do jednej z grup mających utrudniony dostęp do rynku pracy:
- osoba długotrwale bezrobotna
- do 30 r. ż.
- powyżej 50 r.ż.
- niepełnosprawna
- kobieta
- kobieta powracająca na rynek pracy po urodzeniu dziecka

zostań również przygotowane przez LGD np. w postaci wiosek tematycznych czy nowych konkretnych przedsięwzięć, które zostaną ocenione przez mieszkańców i turystów.

III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu

W ramach konsultacji społecznych oraz badań ankietowych zdiagnozowano niski poziom kapitału społecznego oraz niewystarczającą ofertę dla konkretnych grup odbiorców. Dlatego też wspólnie podjęto decyzję o realizacji tego przedsięwzięcia w formie projektu grantowego w tym zakresie, by można było wspierać również proste i możliwe do zrealizowania potrzeby społeczne, nie zawsze innowacyjne, w tym zaniedbane obszary edukacji w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Również w tym przypadku nie określono sztywno kwoty wsparcia, zakładając jedynie powstanie grupy roboczej w tej sprawie, określenia potrzeb oraz realizację co najmniej 10 nowych przedsięwzięć, komplementarnych wobec siebie, koncentrujących się wokół wspólnego tematu.

III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego

W ramach konsultacji społecznych jednym z kolejnych tematów powtarzających się prawie na każdym spotkaniu był brak poczucia tożsamości lokalnej, spowodowanej wielokulturowością obszaru oraz niewystarczająca dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego niematerialnego. Podjęto wspólnie decyzję o realizacji tego przedsięwzięcia w formie projektu grantowego jako szansy na realizację tych wartości, które są istotne z punktu widzenia lokalnych społeczności, opartych na historii czy tradycji. Również w tym przypadku nie określono sztywno kwoty wsparcia, zakładając jedynie powstanie grupy roboczej w tej sprawie, określenia potrzeb oraz realizację co najmniej 10 nowych przedsięwzięć, komplementarnych wobec siebie, koncentrujących się wokół wspólnego tematu.

III.2.1. Funkcjonowanie LGD oraz aktywizacja społeczności lokalnych

To przedsięwzięcie realizowane przez LGD, oznaczające:

- doradztwo, szkolenia, spotkania szkoleniowo-konsultacyjne, organizacji obsługę grup roboczych,
- koszty komunikacji, promocji działań, publikacji, mediów (artykuły, spoty reklamowe itd.)
- koszty związane z obsługą konkursów, wynagradzaniem Rady,
- zatrudnienie pracowników, zakup usług związanych z funkcjonowaniem LGD np. strony internetowe, aplikacje do obsługi wniosków itd., koszty administracyjne

Całość tych działań bezpośrednio lub pośrednio wiąże się z aktywizowaniem społeczności lokalnych, animacją lokalną, wspieraniem włączenia społeczności lokalnych do realizacji i wdrażania LSR.

5.5 Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych wraz z uzasadnieniem wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć.

Wskaźniki przypisane do przedsięwzięć oraz celów szczegółowych określono zgodnie z obowiązkową tabelą wskaźników produktu i rezultatu, wskazaną w „Poradniku dla LGD w zakresie opracowania LSR na lata 2014-2020”, adekwatnie do obszaru tematycznego. Wyjątkiem jest promocja obszaru oraz projekty współpracy, którym przypisano wskaźniki własne, adekwatne do celów szczegółowych i przyjętych wspólnych wskaźników dla projektów współpracy. Natomiast przyjęte wskaźniki oddziaływania przyjęto w odpowiedzi na przyjęte cele ogólne jak wskazano w tabeli wskaźników, są to logicznie do przyjętych celów ogólnych: I. Cel ogólny – wskaźnik wzrostu intensywności ruchu turystycznego wg Schneidera w gminach o niższy wskaźniku od miasta Karpacz, którego wskaźnik jest znacznie wyższy od pozostałych, dla II. Celu ogólnego – wskaźnikiem oddziaływania jest wzrost dochodów własnych gmin z podatków od osób fizycznych i prawnych oraz III. Cel ogólny – wskaźnikiem oddziaływania jest wzrost poziomu kapitału społecznego mierzonego wzrostem liczby organizacji pozarządowych. Osiągnięcie wszystkich wskaźników określono na 2023 r. czyli rok zamknięcia LSR 2014-2020, natomiast stan początkowy w zależności od posiadanych danych lub ich dostępu w BDL, danych statystycznych GUS, w przypadku wskaźników oddziaływania.

5.6 Źródła pozyskania danych do pomiaru.

Wskazano kilka źródeł pozyskania danych, które przypisane zostały poszczególnym wskaźnikom. Źródłami pozyskania danych dla wskaźników produktu i rezultatu będą sprawozdania beneficjentów, monitoring i ewaluacja. Do ustalenia wartości wskaźników oddziaływania źródłami pozyskania danych będą dane GUS oraz dane z Gmin (...). Wszystkie dane zbierane będą w sposób ciągły. W procesie monitorowania LGD będzie na bieżąco zbierać i aktualizować informacje na temat poszczególnych operacji oraz stopnia ich realizacji. Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych (podanie dokładnego sposobu liczenia wskaźnika, algorytmów itp.).

Wskazano w tabeli wskaźników.

5.7 Stan początkowy wskaźnika oraz wyjaśnienie sposobu jego ustalenia.

Stan początkowy wskaźników produktu ustalono na poziomie „0”, aby móc przedstawiać wprost informacje o postępach w realizacji przedsięwzięć. Wskaźniki rezultatu, będące efektem realizowanych operacji sformułowano w sposób, który mierzy stan statyczny wskaźnika wobec czego ich wartość początkową również określono na poziomie „0”. Wskaźniki oddziaływania mają wartość początkową przyjętą z danych GUS odpowiednich do danego wskaźnika wg. stanu na 2014 r., ponieważ są konsekwencją danej operacji, która wykracza poza bezpośrednie i natychmiastowe efekty, mające swoje odzwierciedlenie w statystyce

Tabela 9 Cele i wskaźniki

1.0 CEL OGÓLNY 1		I. Poprawa atrakcyjności i zrównowazenie rozwoju turystycznego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór, opartego na zasobach, przy udziale społeczności lokalnych poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.			Zródło danych/sposób pomiaru			
1.1 CELE SZCZEGÓŁOWE		I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.			Dane statystyczne GUS			
1.2		I.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r.			Zródło danych/sposób pomiaru			
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I			Plan 2023 rok			
		Jednostka miary			Plan 2023 rok			
		Jednostka miary			wzrost o 10 jednostek wskaźnika			
		Jednostka wg. wskaźnika Schneidera			395,66			
		Jednostka miary			Plan 2023 rok			
		Osoba			16.000			
		Osoba			50.000			
		Wskaźniki produktu						
		Nazwa			wartość			
		Jednostka miary			Początkowa 2016 rok			
		Jednostka miary			Końcowa 2023 rok			
		Sposób realizacji						
		Grupy docelowe						
		Przedsięwzięcia						
1.1.1	1.1.1. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniającą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	Organizacje pozarządowe	Konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	9	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD, dane z systemu UMWD
1.2.1	1.2.1. Zintegrowany system informacji i zarządzania turystyką.	Organizacje pozarządowe	Projekt grantowy	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Sztuka	0	7	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
1.2.2	1.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór.	LGD	Projekt własny	Liczba utworzonych zintegrowanych systemów informacji i zarządzania turystyką	sztuka	0	1	dane LGD, dane z systemu UMWD
1.2.3	1.2.3. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, siecujących tematycznie zasoby, usługi i produkty.	Organizacje pozarządowe	Projekt grantowy	Liczba działań promocyjnych	sztuka	0	6	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD,
Suma			Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych konferencji partnerskich w ramach projektu międzynarodowego	sztuka	0	1	dane LGD, dane z systemu UMWD
				Liczba zrealizowanych rodzajów wydawnictw lub materiałów w ramach projektu międzynarodowego	rodzaj	0	10	
				Liczba wizyt studyjnych u partnerów	sztuka	0	1	
2.0	CEL OGÓLNY 2	II. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.						
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.						

3.0		III. Włączenie i integrowanie społeczności lokalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej wokół rozwoju własnych miejscowości, w oparciu o zasoby, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.		Plan 2023 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
3.1		III.1. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój obszaru, z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.		Plan 2023 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
3.2		III.2. Wspieranie włączenia społecznego na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.		Plan 2023 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
Wskazniki oddziaływania dla celu ogólnego I		Jednostka miary		Plan 2023 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
W3.0		Wzrost poziomu kapitału społecznego - liczba organizacji pozarządowych na obszarze całego obszaru LGD, z Jelenią Górą		570		Dane statystyczne GUS		
Wskaznik rezultatu dla celów szczegółowych I		Jednostka miary		Plan 2023 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
W3.1		Liczba osób biorących udział w wydarzeniach		0		Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W3.2		Liczba osób, które uzyskały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego wsparcia w ramach LSR		0		Sprawozdania beneficjentów, dane z systemu UMWD		
W3.2.1		Liczba osób/podmiotów, które wzięły udział w działaniach aktywizacyjnych		0		dane LGD		
Przedsięwzięcia		Wskazniki produktu		wartość		Źródło danych/sposób pomiaru		
		Nazwa		Jednostka miary		początkowa 2016 rok		
		Sposób realizacji		wartość		końcowa 2023 rok		
		Grupy docelowe		początkowa 2016 rok		końcowa 2023 rok		
3.1.1	III.1.1. Włączenie społeczne poprzez realizację Festiwalu Ducha Gór.	Organizacje pozarządowe	Projekt grantowy	Liczba rodzajów nowych wydarzeń	sztuka	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD, dane z systemu UMWD
3.1.2	III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu.	Organizacje pozarządowe	Projekt grantowy	Liczba rodzajów inicjatyw edukacyjnych	sztuka	0	10	dane LGD, dane z systemu UMWD
3.1.3	III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego.	Organizacje pozarządowe	Projekt grantowy	Liczba rodzajów inicjatyw prezentacji dziedzictwa kulturowego i tożsamości	sztuka	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD, dane z systemu UMWD
3.2.1	III.2.1. Funkcjonowanie LGD oraz aktywizacja społeczności lokalnych	LG	Koszty bieżące	Liczba osób/podmiotów, którym udzielono doradztwa indywidualnego	sztuka	0	450	dane LGD, dane z systemu UMWD
				Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	osobodzień	0	42	
			Animacja	Liczba spotkań lub wydarzeń adresowanych do mieszkańców przedstawiających możliwości działania w ramach LSR	sztuka	0	82	
Suma								

jako kryteria programowe oraz cele, które w LSR nie mogą ulec zmianie. Kryteria, które mogą podlegać zmianom to Lokalne Kryteria Wyboru.

Lokalne Kryteria Wyboru do poszczególnych operacji zostały opracowane na podstawie diagnozy i analizy SWOT i skonsultowane z grupą roboczą oraz lokalną społecznością za pomocą strony internetowej LGD. Szczegółowe wytyczne, na podstawie, których ustalano kryteria zawiera rozdział VI LSR. Dla każdego kryterium ustalono minimalny próg punktowy, jaki musi spełniać wniosek, aby mógł być wybrany do finansowania. Kierowano się w tym przypadku określonymi kryteriami, które muszą być spełnione, ważnymi z punktu widzenia LGD dla realizacji określonego celu, a wynikającymi z analizy SWOT i diagnozy obszaru.

2. Zmiana kryteriów w żadnym wypadku nie jest możliwa od czasu ogłoszenia o naborze wniosków do czasu zakończenia procedury.

3. Kryteria uchwalane są przez Walne Zebranie Członków i do jego wyłącznych kompetencji należy również zmiana kryteriów.

4. O zmianę kryteriów mogą wnioskować:

a) Zarząd LGD

b) Członkowie Rady

5. Wniosek o zmianę kryteriów musi zawierać uzasadnienie. Wnioskodawca ma obowiązek uzyskać pozytywną opinię Zarządu LGD. Zarząd za pośrednictwem Biura i strony internetowej www.duhcgor.org.pl poddaje do konsultacji społecznych zmienione kryteria wyboru operacji. Uwzględniając konsultacje zarząd wydaje opinię i przedstawia na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

6. W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru Biuro Stowarzyszenia przygotowuje nowe Karty oceny wniosków w oparciu o wprowadzone zmiany.

7. Zarząd za pośrednictwem biura przekazuje samorządowi województwa zakres zmian.

8. Po akceptacji Samorządu Województwa Biuro sporządza nowe karty oceny oraz wprowadza nowe kryteria do aplikacji, a starym kryteriom nadaje status „archiwalne”.

9. Zmiana kryteriów obowiązuje dla konkursów ogłaszanych po przyjęciu uchwały przez Walne Zebranie Członków.

Przy każdej zmianie kryteriów należy uwzględnić, że muszą one być:

- obiektywne,
- niedyskryminujące,
- przejrzyste,
- mierzalne,
- posiadają dodatkowe opisy i definicje,
- określają zasady punktowania,
- w tym maksymalne i minimalne wartości.

Dodatkowo w kryteriach zawarte są warunki, w zależności od rodzaju i celu, premiujące operacje, które:

- a) generują dodatkowe miejsca pracy ponad zakładane minimum
- b) innowacyjne
- c) podstawą działalności będzie wytwarzanie produktów lokalnych
- d) ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb zdefiniowanych grup defaworyzowanych, w szczególności ich w dostępie do rynku pracy.

Ponadto muszą być oparte na SWOT i zapisach LSR 2014-2020.

Procedura konsultacji zmienianych kryteriów będzie się odbywać przy zachowaniu zasad planowania partycypacyjnego, przy udziale członków LGD i mieszkańców obszaru. Wnioski i postulaty mogą być zbierane na spotkaniach, drogą internetową i w inny wypracowany sposób w LGD. Każdorazowo, stosownie do zakresu zmian Zarząd przygotowuje Plan konsultacji społecznych dot. aktualizacji LSR. Podczas aktualizacji LSR wykorzystane zostaną minimum 4 metody partycypacyjne takie jak:

- Grupy fokusowe – indywidualne podejście z grupami sektorowymi (SWOT, problemy, cele),
- Spotkania konsultacyjne w gminach z przedstawicielami poszczególnych sektorów (warsztatowe, robocze, panelowe)
- Dyskusje moderowane nastawione na wypracowanie rozwiązań,
- Debaty typu open-space i World-cafe,
- Badania ankietowe (tradycyjne i elektroniczne w tym wykorzystujące narzędzia on-line),
- Bezpośredni kontakt z podmiotami i osobami indywidualnymi (telefoniczny, mailowy, pocztowy),
- Partycypacyjne planowanie strategiczne opierające się na alternatywnych metodach badawczych (study case, ćwiczenia symulacyjne, debaty),
- Stworzenia skrzynek kontaktowych w gminach ułatwiających prowadzenie konsultacji,
- Inne adekwatne metody,

Minimalna kwota przyznanego grantu nie może być mniejsza od kwoty określonej w obowiązujących przepisach prawa. Maksymalna kwota przyznanego grantu nie może być większa od kwoty określonej w obowiązujących przepisach prawa. Kwota przyznanego grantu może stanowić co najwyżej 90% całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

Grantobiorca zobowiązany jest wnieść:

- co najmniej 5% wkładu własnego finansowego,
- co najwyżej 5% wkładu własnego rzeczowego.

Przez wkład rzeczowy należy rozumieć wkład niefinansowy wniesiony przez Grantobiorcę w formie robót budowlanych, towarów, usług, gruntów i nieruchomości, w przypadku których nie dokonano żadnych płatności potwierdzonych fakturami lub dokumentami o równoważnej wartości dowodowej.

Dopuszcza wniesienie przez Grantobiorcę wkładu rzeczowego pod warunkiem, że:

- wydatki publiczne wypłacone na rzecz grantu obejmujące wkład rzeczowy nie przekroczą wydatków kwalifikowalnych, z wyłączeniem wkładu rzeczowego, na zakończenie projektu,
- wartość wkładu rzeczowego nie przekroczy kosztów ogólnie przyjętych na rynku,
- w przypadku udostępnienia gruntu lub nieruchomości ich wartość zostanie poświadczona przez niezależnego, wykwalifikowanego eksperta i nie przekroczy 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- koszt pracy wolontarystycznej obliczony zostanie poprzez pomnożenie liczby przepracowanych godzin przez iloraz przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek grantowy i liczby 168.

Na etapie wyboru preferowane będą wnioski, w których wnioskodawca wniesienie większy wkład własny finansowy, co zostało zapewnione w kryteriach wyboru.

Wysokość wsparcia

W ramach Przedsięwzięcia II.1.1. pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. a Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 tj. na rozpoczęcie działalności gospodarczej będzie wynosić 80 000,00 zł w formie premii.

Kwota została przyjęta w następujący sposób:

- średnia kwota zrealizowanego dofinansowania w latach 2007-2013 to 66.960 zł, jednak kwoty przyznawane nie wynikały z potrzeb wnioskodawców, ale z przyjętych kwot budżetu na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz tym samym na wysokość kwot w ogłaszanym pojedynczym konkursie,
- średnia kwot wnioskowanego wsparcia w latach 2007-2013 to 78.606 zł, z czego należałoby wnioskować faktyczne średnie zapotrzebowanie 1-ego wnioskodawcy,
- średnia kwota dotacji w urzędzie pracy to 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej ogłaszanej przez Prezesa GUS, kwota oscyluje w granicach 20-25 tys. zł i jest dostępna ze środków Funduszu Pracy, PO WER oraz RPO WD, może zostać zwiększona do 12-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej ogłaszanej przez Prezesa GUS dla osób z grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co stanowi obecnie kwotę ok. 50 tys. zł. Nie ma sensu powielanie i konkurowanie z podobnymi dotacjami w zakresie kwot oraz grup wspieranych na rynku pracy, zatem na podstawie badań obszaru i konsultacji społecznych kwota 80.000 zł została przyjęta jako najbardziej uzasadniona i uśredniona, wystarczająca do wspierania firm bardziej innowacyjnych, opierających działalności na walorach i zasobach lokalnych, przyczyniająca się do rozwoju turystyki, obejmująca działania inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Nie wskazuje się zakresu sekcji PKD do udzielenia wsparcia, ze względu na to, że w kryteriach preferuje się: zakres uruchamianej działalności przyczynia się do rozwoju gospodarczego w kierunkach wskazanych w LSR jako kluczowe dla obszaru LGD. Za kluczowe dla dalszego rozwoju obszaru LSR w dokumencie strategicznym jakim jest LSR na lata 2014-2020 uznano turystykę, produkty lokalne, w tym lokalne produkty rolne oraz ich przetwarzanie oraz usługi na rzecz grup defaworyzowanych, szczególnie seniorów. Wskazano jako preferowane zakresy: 1. Działalność związaną z zakwaterowaniem i gastronomią, 2. Usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, 3. Działalność, której podstawę stanowią produkty lokalne oraz ich przetwarzanie jako produktów żywnościowych, 4. Działalność przyczyniająca się do rozwiązywania problemów grup defaworyzowanych. Wskazanie nawet kilku całych sekcji PKD nie wyczerpuje wskazanego powyżej katalogu i mogłoby stwarzać ograniczenia w innowacyjności podejmowanej działalności gospodarczej. Ponadto preferuje się podejmowanie działalności przez osoby należące do określonych grup defaworyzowanych – zakłada się wsparcie osób z tej grupy:

– osoby bezrobotne

oraz

osoby należące równocześnie do co najmniej do jednej z grup mających utrudniony dostęp do rynku pracy:

- osoba długotrwale bezrobotna

- do 30 r. ż.

- powyżej 50 r.ż.

- niepełnosprawna

Tabela 10 Lokalne Kryteria Wyboru

Nazwa kryterium	Przed sięwzięcie	Zdiagnozowany problem (SWOT)	Uzasadnienie
Zakres uruchamianej lub rozwijanej działalności przyczynia się do rozwoju gospodarczego w kierunkach wskazanych w LSR jako kluczowe dla obszaru LGD	II.1.1 II.1.2 III.1.1 III.1.2 III.1.3	1. Zbyt mało produktów lokalnych, szczególnie żywnościowych. 2. Mało dostępne i rozpoznawalne produkty lokalne. 3. Różnicowanie terytorialne: nierównomiernie rozwinięta baza noclegowa, gastronomiczna i usług związanych z turystyką na obszarze. 4. Brak miejsc opieki dziennej i braki w całodobowej opiece dla seniorów, osób niepełnosprawnych i wymagających opieki.	Za kluczowe dla dalszego rozwoju obszaru uznano w LSR dalszy rozwój turystyki i produkty lokalne, w tym lokalne produkty rolne oraz ich przetwarzanie, ale również mocno zaznaczano zbyt mało miejsc, oferty dla osób z grup defaworyzowanych m.in. seniorów, osób młodych, niepełnosprawnych. Zatem wskazano jako preferowane rodzaje działalności w następujących zakresach: 1. Działalność związana z zakwaterowaniem i gastronomią 2. Usługi związane z obsługą ruchu turystycznego 3. Działalność, której podstawę stanowią produkty lokalne oraz ich przetwarzanie jako produktów żywnościowych 4. Działalność przyczyniająca się do rozwiązywania problemów grup defaworyzowanych. Nie wskazuje się sekcji PKD preferowanych do objęcia wsparciem, ze względu na duże ograniczenia jakie nakłada taki podział. Założenie równocześnie premiowania innowacyjności oraz innych kryteriów związanych z turystyką czy ekologią będzie równocześnie kierunkować wsparcie w obszarach najbardziej odpowiednich do diagnozy i problemów.
Operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru LGD	I.1.1 I.1.2 II.1.1 II.1.2 III.1.1 III.1.2 III.1.3	1. Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej opartej na walorach i zasobach lokalnych oraz jej oznakowania (miejsca gdzie brak całkowity lub częściowy, obok miejsc z dobrą infrastrukturą). 2. Różnicowanie terytorialne: nierównomiernie rozłożenie w gminach infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej. 3. Niezagospodarowane i zaniedbane istniejące obiekty. 4. Duże braki w infrastrukturze niezbędnej w turystyce: parkingi, dworce kolejowe, punkty informacji turystycznej itd... 5. Słaba rozpoznawalność całego obszaru. 6. Brak zintegrowanego systemu informacji i zarządzania turystyką. 7. Niski poziom współpracy pomiędzy mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i samorządami lokalnymi. 8. Rozproszona i niejednorodna promocja obszaru. 9. Słabe oznakowanie i brak spójności w oznakowaniu miejsc i atrakcji turystycznych.	Atrakcyjność turystyczna jest istotna dla wszystkich mieszkańców obszaru LGD, dla których powinna być jednym z najważniejszych źródeł dochodu, ze względu na walory turystyczne. Tak jednak nie jest, ze względu na zdiagnozowane problemy. Dlatego też postanowiono, że tzw. „atrakcyjność” regionu oraz jego spójność w tym zakresie powinna być przedmiotem dbałości wszystkich: samorządów, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Dlatego też zwiększenie atrakcyjności turystycznej rozumiane jest jako: 1) Operacja uzupełnia lub tworzy ofertę turystyczną: operacje, które zakładają inwestycje służące turystom – np. są zlokalizowane przy szlaku turystycznym, mają charakter otwarty, a każdy potencjalny turysta i mieszkaniec może z nich korzystać w dowolnym czasie. 2) Operacja promuje lub jest komplementarna z innymi miejscami turystycznymi czy szlakami turystycznymi na obszarze LGD. 3) Operacja obejmuje możliwie szeroko cel, w jakim została utworzona np. szlak rzemieślniczy czy konny obejmuje wiele miejsc, możliwie jak najszerszej lub posiada odniesienie do innych szlaków tematycznych, może stanowić ich uzupełnienie, nie służąc tym samym pojedynczym interesom, ale dobru wspólnemu.
Oparcie operacji na lokalnych wartościach i zasobach przyrodniczych lub historycznych	I.1.1 I.1.2 II.1.1 II.1.2 III.1.1 III.1.2 III.1.3	1. Niewystarczające wykorzystanie posiadanego potencjału wynikającego z walorów krajoznawczo-przyrodniczych, historycznych i kulturowych. 2. Niska wiedza przedsiębiorców w zakresie walorów i zasobów regionu przyrodniczych, kulturowych i historycznych, na których można budować biznes.	Podczas spotkań partycypacyjnych, jednym z głównych tematów była niska wiedza na temat wartości i zasobów kulturowych, przyrodniczych lub historycznych, a tym samym konsekwencją jest niewykorzystywanie tych walorów w przestrzeni publicznej oraz biznesie. Wszelkobna „góralczyzna”, te same produkty sprzedawane na straganach od morza po góry, pokazują jak mała jest świadomość, wiedza oraz dostrzeganie „nisz” rynkowych. Równocześnie nieliczne jeszcze, ale dobre przykłady produktów lokalnych, przestrzeżeni publicznej oraz usług na obszarze LGD opartych o te walory, to jak się rozwijają, pokazują, że to ekonomiczny i publiczno-

	<p>3. Niskie kompetencje społeczności w zakresie wspólnotowego działania i integracji. 4. Brak poczucia sprawstwa i bezpośredniego wpływu na wydarzenia.</p>	<p>dochodzi na tym tle do konfliktów. Zastosowanie tego kryterium pozwoli na włączenie mieszkańców w proces decyzyjny, zmniejszenie frustracji oraz poczucie wpywania na rzeczywistość, wzmocni poparcie dla inwestycji ze środków PROW. LGD będzie wspierać doradczo i szkoleniowo podmioty do konsultacji społecznych. Zgodność operacji z potrzebami społecznymi oznacza zgodność w następujących 2-ch aspektach: 1. Konsultacje społeczne: operacja wynika z konkretnych potrzeb danej społeczności i rozwiązuje lokalny problem, co zostanie poparte konsultacjami społecznymi. Wnioskodawca powinien udokumentować przeprowadzenie konsultacji społecznych, w formie np. spotkań, badania ankietowego, innych. Konsultacje społeczne realizacji operacji powinno odbyć się w miejscowości lub na obszarze, na którym będzie realizowana operacja, w tym, co najmniej jedno bezpośrednie spotkanie z mieszkańcami. Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o opis we wniosku oraz dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie i wyniki konsultacji przedłożone wraz z dokumentacją aplikacyjną przez Wnioskodawcę. 2. Ujęcie operacji w dokumentach strategicznych: inwestycja jest przewidziana w aktualnie obowiązujących dokumentach strategicznych na poziomie miejscowości, w której ma być zlokalizowana np. Plany Odnowy Wsi, Strategie Sołectkie, Plany Rewitalizacji lub innych dokumentach planistycznych gminy. W przypadku miast może to być strategia miasta. Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o wyciąg z dokumentu strategicznego. Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, popartych załączonymi dokumentami.</p>
<p>Współpraca i partnerstwo</p>		<p>Operacja zakłada partnerstwo i współpracę poprzez spełnienie następujących 2 –ch warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Partnerstwo oznacza współpracę różnorodnych partnerów, z różnych sektorów. 2) Współpraca oznacza pracę wolontariuszy, angażowanie zasobów ludzkich w realizacji zadań tj. mieszkańców, którzy posiadają umiejętności, kwalifikacje, zdolności, zasoby itp. użyteczne w realizacji części operacji. Intencją kryterium jest korzystanie z lokalnych zasobów ludzkich, co wpływać może na tworzenie kooperacji , nawiązywania współpracy i wspólnych inicjatyw. Lokalna społeczność to osoby z obszaru miejscowości i gminy, na którym będzie realizowana operacja lub, w uzasadnionych przypadkach, z obszaru LGD. Kryterium weryfikowane będzie na podstawie załączonych do wniosku porozumień pomiędzy partnerami (instytucje, media itd...), zaplanowanej w budżecie pracy wolontariuszy w ramach wkładu rzeczowego. <p>Kryterium wspiera budowanie lokalnego kapitału społecznego współpracą i partnerstwem. Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o KRS organizacji, zapisy w dokumentacji aplikacyjnej oraz załączników.</p>

<p>III.1.1 III.1.2 III.1.3</p>	<p>facebook, prasa, portale czy prasa branżowa(turystyczna) itd. Różne narzędzia oznaczają np: Internet i prasę drukowaną. Należy zakładać co najmniej 4 działania. 2)W ramach działań promujących zostanie wykorzystany pełny zakres systemu wizualizacji LGD Partnerstwo Ducha Gór (m.in. znaków graficznych, logotypów, kolorystyki, czcionki) zawartych w księdze wizualizacji. Kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów we wniosku. Operacja w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturowej jest realizowana na terenie miejscowości zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców</p>	<p>facebook, prasa, portale czy prasa branżowa(turystyczna) itd. Różne narzędzia oznaczają np: Internet i prasę drukowaną. Należy zakładać co najmniej 4 działania. 2)W ramach działań promujących zostanie wykorzystany pełny zakres systemu wizualizacji LGD Partnerstwo Ducha Gór (m.in. znaków graficznych, logotypów, kolorystyki, czcionki) zawartych w księdze wizualizacji. Kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów we wniosku. Operacja w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturowej jest realizowana na terenie miejscowości zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców</p>
<p>I.1.1</p>	<p>Kryterium programowe, wymagane w zapisach PROW 2014-2020</p>	<p>Operacja zawiera wskazanie liczby nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Obiekt infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej może oznaczać: boisko, siłownię zewnętrzną, plac zabaw, ścieżkę zdrowia, szlak turystyczny itd.... Operacja może obejmować jeden obiekt np. boisko, ale może również obejmować więcej obiektów np. siłownię zewnętrzną i szlak turystyczny X.</p>
<p>I.1.1</p>	<p>1.Braki w infrastrukturze głównie turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej opartej na walorach i zasobach lokalnych oraz jej oznakowania (miejsca gdzie brak całkowity lub częściowy, obok miejsc z dobrą infrastrukturą). 2. Słabe oznakowanie i brak spójności w oznakowaniu miejsc i atrakcji turystycznych. Kryterium odnoszące się do wskaźnika rezultatu.</p>	<p>Operacja zawiera wskazanie przewidywanego wzrostu liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej . Wnioskodawca powinien wskazać logiczną metodologię przewidywanych ilości osób, które będą korzystać z obiektów infrastruktury, uwzględniającą np. rodzaj infrastruktury, położenie obiektu, pory roku, rodzaje użytkowników oraz fakt czy jest to nowa czy modernizowana infrastruktura.</p>
<p>Stożenie przyczyniania się operacji do osiągnięcia celów oraz wskaźników produktu i rezultatu</p>	<p>Kryterium odnoszące się do wskaźnika produktu i rezultatu.</p>	<p>Operacja przyczynia się do osiągnięcia celów oraz wskaźników produktu i rezultatu w stopniu wysokim, średnim i niskim. Kryterium premiuje operacje przyczyniające się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu.</p>
<p>Status wnioskodawcy na rynku pracy</p>	<p>1.Brak atrakcyjnych miejsc pracy dla osób, które mają trudniejszy dostęp do niej: bezrobotnych, kobiet, niepełnosprawnych, młodych osób oraz starszych. 2.Trudności w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, brak wsparcia, brak kapitału do tworzenia miejsc pracy. 3.Niekorzystana struktura demograficzna ludności – starzenie się społeczeństwa. 4.Migracja młodzi, ludzi aktywnych i wykształconych. 5.Bezrobotcie wyższe od średniej wojewódzkiej. 6.Korzystanie dużej części mieszkańców z pomocy społecznej.</p>	<p>Kryterium preferuje osoby z grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR: bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, młodzież, niepełnosprawnych, osoby starsze i kobiety, w tym powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Definicja osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, jest zgodna z odpowiednimi programami współfinansowanymi ze środków EFSI tj: PO WER oraz RPO WD, w których zawarto definicje tych osób zgodnie ze statystyką unijną BAEL i EUROSTAT dla Polityki Rynku Pracy. Są to osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi definicjami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów. Definicja uwzględnia zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Weryfikacja kryterium przeprowadzana będzie na podstawie zaświadczenia z PUP – w sytuacji gdy Wnioskodawca jest osobą zarejestrowaną jako osoba bezrobotna lub oświadczenia pisemnego Wnioskodawcy – w sytuacji gdy Wnioskodawca nie jest osobą zarejestrowaną jako osoba bezrobotna. Definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku: - młodzież (<25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy - dorośli (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.</p>

7. Plan działania

Na obszarze LGD zaplanowano realizację działań w ramach 3 celów głównych, które zostały sformułowane na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT oraz problemów społeczności lokalnej, które wyniknęły w trakcie konsultacji społecznych. Plan działania osiągnięcia wskaźników produktu dla poszczególnych celów ogólnych i szczegółowych został przedstawiony w załączniku nr 3 do LSR zgodnie z obowiązującym wzorem.

Zaplanowano realizację przedsięwzięć z zakresu celów szczegółowych w następujący sposób:

1.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

W latach 2016-2018 zaplanowano 56,25% realizacji wskaźnika w kwocie 2.100.000, polegającego na tworzeniu, modernizacji, remoncie, wyposażeniu niekomercyjnych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, skierowane do organizacji pozarządowych, współpracujących z samorządami. W latach 2019-2021 zaplanowano kontynuację działań w ramach w/w zakresu, poprzez realizację projektu grantowego w kwocie 300.000 zł. Osiągnięcie 100% wskaźnika zaplanowano w roku 2021. Ogółem w latach 2016-2023 na realizację operacji z zakresu celu szczegółowego 1.1. założono kwotę 2.400.000 zł co stanowi blisko 27,94 % budżetu LSR na realizację działań PROW 2014-2020 na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór. Wysokość udziału środków finansowych zaplanowanych na tego typu operacje jest odpowiedzią na zapotrzebowanie obszaru, wynikające z analizy SWOT i diagnozy. Realizacja przez organizacje pozarządowe, współpracujące z samorządem wynika z diagnozy oraz konsultacji społecznych, z których wynika, że organizacje pozarządowe do tej pory miały niskie szanse w realizacji operacji z UE, ze względu na niespełnianie warunków pozyskania pomocy lub trudności z systemem refundacji. Gminy obszaru LGD podjęły decyzje o wprowadzeniu systemu pożyczek dla organizacji pozarządowych z budżetów gmin, opierając się na dobrych praktykach wypracowanych przez FRDL¹⁶. W latach 2012-2015 jedynie gmina Janowice Wielkie zastosowała ten mechanizm pożyczek dla ngo, stając się tym samym dobrym przykładem wspierania organizacji przez samorząd oraz do zastosowania tego mechanizmu. Organizacje pozarządowe, w partnerstwie z samorządami oraz przy wsparciu finansowym gmin będą wnioskodawcami w konkursach dot. realizacji tego celu szczegółowego.

1.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r.

Przedsięwzięcie: 1.2.2 Zintegrowany system informacji i zarządzania turystyką – zaplanowano jako projekt własny, na podstawie konsultacji społecznych i analizy SWOT, w kwocie 100.000 zł, przy czym wkład własny LGD musi stanowić co najmniej 5%.

Realizację zaplanowano na lata 2019-2021 jako 100 % osiągnięcia przyjętego wskaźnika.

Przedsięwzięcie: 1.2.3. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór – zaplanowano jako projekt grantowy na podstawie konsultacji społecznych i analizy SWOT w kwocie 300.000 zł w latach 2019-2021, jako 6 różnorodnych, komplementarnych metod i narzędzi promocji obszaru LGD, jako 100% przyjętego wskaźnika.

Przedsięwzięcie: 1.2.4. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, sieciujących tematycznie zasoby, usługi i produkty zaplanowano do realizacji w latach 2016-2018 jako międzynarodowy projekt współpracy w kwocie 140.000 zł (2% w stosunku do budżetu 19.2), jako 100% przyjętych wskaźników.

II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

50% budżetu LSR zostało przeznaczone na operacje w zakresie rozwoju przedsiębiorczości ogółem, w tym 57,14 % na podejmowanie działalności oraz 42,86% na rozwój istniejących firm odpowiadając na problem niskiego poziomu przedsiębiorczości opartej o lokalne zasoby, poziom bezrobocia na obszarze oraz konsultacje społeczne.

Przedsięwzięcie II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru przewidziano kwotę 2 000 000,00zł. W latach 2016-2018 zaplanowano osiągnięcie wskaźnika na poziomie 60 % łącznie, w kolejnych latach do roku 2021 zaplanowano 100%. W tym zaplanowano w latach 2016-2018 utworzenie 15 nowych miejsc pracy, w tym 7 utworzonych przedsiębiorstw przez osoby z grup defaworyzowanych. W kolejnym okresie 2019-2021 zaplanowano utworzenie dalszych 10 miejsc, w tym 3 przez osoby z grup defaworyzowanych. Łącznie zostanie utworzonych 25 miejsc pracy poprzez utworzenie nowych firm. W zakresie wysokości premii LGD przyjęła jedną kwotę 80.000 zł i maksymalną wartość wsparcia 100% opierając się na analizie SWOT i diagnozie wynikającej ze specyfiki położenia obszaru, wynikach w zakresie wysokości środków przyznawanych i wnioskowanych na działalność gospodarczą w latach 2007-2013.

Przedsięwzięcie III.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru. Ogółem zaplanowano 1.500.000 zł, co stanowi 42,86% środków na tworzenie miejsc pracy. W latach 2016-2018 zaplanowano realizację wskaźnika na poziomie 60%, w

¹⁶ *Wdrażanie mechanizmów współpracy finansowej jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi*, Publikacja powstała w ramach projektu: Wzmocnienie mechanizmów współpracy finansowej administracji publicznej z organizacjami jako realizatorami zadań publicznych, Kraków.

Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR

Tabela: Budżet powiązany z celami

Cele główne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Budżet przedsięwzięć	Budżet celu szczegółowego	Budżet celu ogólnego	
I. Poprawa atrakcyjności i zrównoważenie rozwoju turystycznego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór, opartego na zasobach, przy udziale społeczności lokalnych poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	I.1.1 Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniającą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	2.400.000	2.400.000	2.940.000	
		I.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r.	I.2.1. Zintegrowany system informacji i zarządzania turystyką.	100.000		540.000
			I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór.	300.000		
			I.2.3. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, sieciujących tematycznie zasoby, usługi i produkty.	140.000		
II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	2.000.000	2.000.000	3.500.000	
		II.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	1.500.000	1.500.000		
	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Marka Lokalna,	0,00	0,00		
		II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk Dolnośląskich Smaków”, na obszarze województwa.	0,00	0,00		
		III.1.1. Włączenie społeczne poprzez realizację Festiwalu Ducha Gór	300.000	700.000		
		III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu.	200.000			
III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego.	200.000					
III.2. Wspieranie włączenia społecznego na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.	III.2.1. Funkcjonowanie LGD oraz aktywizacja społeczności lokalnych	1.650.000	1.650.000			
	Razem		8.790.000	8.790.000	8.790.000	

- **Szkolenia, spotkania grup roboczych, spotkania grup roboczych dotyczących projektów grantowych i projektów współpracy, spotkania konsultacyjno-informacyjne** - organizowane spotkania dotyczące możliwości włączenia się we wdrażanie LSR, realizowanie operacji w ramach LSR oraz aktualizacji LSR;
- **Wydarzenia lokalne** – organizacja stoiska informacyjno-konsultacyjnego na lokalnych wydarzeniach, dające możliwość bezpośredniego spotkania i rozmowy z pracownikami LGD poza biurem;
- **Biuletyn Informacyjny, plakaty** – dodatkowo, LGD będzie wydawała biuletyn, Głos Lidera i plakaty służące rozpowszechnianiu informacji nt. LSR 2014-2020 oraz LGD
- Przesyłanie informacji pocztą tradycyjną
- Informowanie o spotkaniach konsultacyjno-szkoleniowych, szkoleniach, doradztwie oraz pozostałych działaniach podejmowanych przez Partnerstwo za lokalnych mediów: artykuły w lokalnej prasie, spoty w radiu oraz materiały w lokalnej telewizji;
- **Realizacja badań monitorujących** - uzupełnianie formularzy/ankiet przez beneficjentów (uczestników) wybranych wydarzeń oraz przez społeczność lokalną (w tym mieszkańców miast pow. 20 tys. mieszkańców) za pośrednictwem formularzy ankietowych udostępnionych w Internecie;

Natomiast w odniesieniu do komunikacji wewnętrznej ustalono, iż komunikację tę definiują podstawowe dokumenty pracy biura (np. zakresy czynności, umowy cywilnoprawne, regulamin pracy biura) i działalności organów LGD, które zapewnią prawidłowość procesu komunikowania, w tym także prowadzenie odpowiedniej dokumentacji związanej z procesem, jego monitorowaniem i ewaluacją działań komunikacyjnych.

9.3 Grupy docelowe i stosowane do nich narzędzia komunikacyjne

a) Potencjalni wnioskodawcy, ze szczególnym uwzględnieniem grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR

Osoby defaworyzowane ze względu na sytuację na rynku pracy – podejmowane działania komunikacyjne w szczególności będą nakierowane na dotarcie do tej grupy, aby usprawnić dostęp do informacji także osobom o utrudnionym dostępie do mediów czy Internetu, duży nacisk zostanie położony na kontakt za pośrednictwem sołtysów, lokalnych liderów, lokalnych organizacji pozarządowych, w ramach ogłoszeń parafialnych, plakaty na tablicach gminnych i w sołectwach, plakaty w Urzędach Gmin, szkołach, urzędach pracy, Ośrodkach Pomocy Społecznej.

W przypadku osób do 35 roku życia będzie to przede wszystkim Internet i media społecznościowe.

Przedsiębiorcy i osoby chcące podjąć działalność gospodarczą – jednym z głównych celów realizacji Strategii jest rozwój lokalnej gospodarki poprzez tworzenie miejsc pracy i rozwój lokalnych przedsiębiorców, dlatego podejmowane działania komunikacyjne będą kierowane szczególnie do tej grupy. Dedykowane spotkania dla przedsiębiorców, wysyłka informacji za pośrednictwem poczty elektronicznej, ogłoszenia w urzędach pracy, a także informacje kierowane bezpośrednio do członków lokalnej społeczności: sołtysów, lokalnych liderów, lokalnych organizacji pozarządowych, w ramach ogłoszeń parafialnych, plakaty na tablicach gminnych i w sołectwach, plakaty w Urzędach Gmin, szkołach.

Przedstawiciele NGO i JST – należy utrzymać i rozwijać dotychczasową współpracę z tymi podmiotami, będącymi partnerami i beneficjentami w różnych działaniach w ramach wdrażania LSR, a z drugiej dzięki realizowanym funkcjom są też „nośnikiem” informacji, która może za ich pośrednictwem dotrzeć do większej ilości ludzi. Poza działaniami szkoleniowo-konsultacyjnymi skierowanymi do przedstawicieli jst i ngo, należy wykorzystywać prowadzone przez te podmioty strony internetowe, mailingi do członków lub mieszkańców, ich portale społecznościowe, aby dotrzeć do większej liczby przedstawicieli społeczności lokalnej (np. poprzez przygotowywanie gotowych informacji do zamieszczenia w sieci).

b) Mieszkańcy obszaru (łącznie z miastami pow. 20 tys. mieszkańców) - ważnym zadaniem w ramach aktywizacji społeczności lokalnej będzie dotarcie (poprzez zróżnicowanie kanałów przekazu, zaangażowanie różnych instytucji i liderów) do osób, które nie mają doświadczenia w udziale w życiu społeczności lokalnej. Informowanie odbywać się będzie poprzez: środki o szerokim zasięgu media lokalne, prasa, ogłoszenia w miejscach spotkań społeczności lokalnej, poprzez sołtysów i lokalnych liderów.

c) Członkowie i organy LGD – jest to grupa mieszkańców najaktywniej zaangażowana w realizację LSR i najczęściej komunikująca się z LGD. Podstawowe działania komunikacyjne kierowane do tej grupy: informacje przesyłane mailem, indywidualne spotkania, rozmowy telefoniczne, spotkania pracowników biura z organami LGD.

9.4 Zakładane wskaźniki realizacji działań komunikacyjnych oraz efekty działań komunikacyjnych

Szczegółowy wykaz wskaźników oraz efektów znajduje się załączonym planie komunikacji (załącznik nr 5). Są one powiązane z odpowiednimi pozycjami w budżecie LSR (załącznik nr 4). Zastosowane wskaźniki spójne są także ze wskaźnikami działań podejmowanych w ramach aktywizacji społeczności lokalnej, które uwzględnione zostały w macyry logicznej (Rozdział V) oraz założeniami włączenia społeczności lokalnej w działanie LGD i wdrażanie LSR (Rozdział II).

9.5 Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu będzie prowadzona poprzez:

1. Bieżącą analizę liczby uczestników/odbiorców poszczególnych działań -listy uczestników, ankiety satysfakcji, uczestnictwo w wydarzeniach oraz za pomocą danych dostarczanych przez nośniki elektroniczne: liczba odwiedzających stronę, liczba

Tabela 12 Tabela porównująca cele szczegółowe dokumentów strategicznych celami szczegółowymi LSR

Cele szczegółowe LSR 2014-2020	Cele szczegółowe SR WD 2020	Cele szczegółowe Roboczego projektu Programu Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2015-2020	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2014-2023
I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	CEL 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.	3.1. Wzrost świadomości ekologicznej społeczności powiatu jeleniogórskiego	- Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym - Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie - Ograniczona niska emisja kominowa w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych - Zwiększona dostępność do zasobów kulturowych regionu
I.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r.		2.3. Wzmacnianie wizerunku powiatu jeleniogórskiego poprzez aktywną promocję	
II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r. II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	CEL 6. Wzrost zatrudnienia i mobilność pracowników.	2.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy 2.4. Rozwijanie współpracy z samorządami gminnymi i innymi podmiotami w zakresie rozwoju gospodarczego	
III.1. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój obszaru, z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r. III.2. Wspieranie włączenia społecznego na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.	CEL 7. Włączenie społeczne, ponoszenie poziomu i jakości życia.	1.2. Rozwój oferty w zakresie spędzania czasu wolnego	- Zwiększony dostęp do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej. Nie

LSR 2014-2020 LGD Partnerstwo Ducha Gór jest zgodna, komplementarna i spójna z innymi dokumentami planistycznymi szczególnie w obszarach stanowiących zobowiązania wynikające ze Strategii Europa 2020 dla krajów członkowskich UE, w tym:

- Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych
- Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Największa zgodność z celami w innych dokumentach planistycznych (we wszystkich trzech wymienionych dokumentach) występuje w celach LSR 2014-2020:

I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

III.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój obszaru, z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.

III.2. Wspieranie włączenia społecznego na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.

Cel I.1. jest zgodny i uzupełnia inne cele dot. ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz rewitalizacji i dostępności infrastruktury, na innym obszarze lub w innym wymiarze, obszarach

Cel III.1 i III.2 jest zgodny i uzupełnia inne cele dot. włączenia społecznego, dostępu do usług społecznych oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego.

W drugiej kolejności, zgodność występuje w dwóch dokumentach w zakresie:

II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r. jest spójne ze wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy w programie powiatu oraz SRWD 2020.

II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r. jest spójne z rozwijaniem współpracy z samorządami gminnymi i innymi podmiotami w zakresie rozwoju gospodarczego w programie powiatu.

produktów lokalnych, produkcji, usług czy handlu; założenie tworzenia grup roboczych widoczne jest w planie komunikacji (jako jej element) czy tabeli wskaźników jako stała metoda włączenia społeczności lokalnych w działania LGD (planowanie partycypacyjne);

- wszystkie produkty i ich zawartość jakie powstaną w wyniku realizacji przedsięwzięć będą w sposób kompleksowy obejmować tematycznie różne sektory i branże obejmujące np. miejsca niekomercyjnej infrastruktury turystycznej (szlaki, trasy, muzea itp...), określone usługi gospodarcze np. noclegowe, gastronomiczne, rzemieślnicze, usługi związane z obsługą turystów itd... oraz miejsca, infrastrukturę lub usługi, którą zajmują się organizacje pozarządowe lub społeczności lokalne np. wioski tematyczne, miejsca ekomuzealne, izby pamięci itp.

- składanie wniosków w ramach przedsięwzięć każdorazowo poprzedzone jest spotkaniami konsultacyjno-szkoleniowymi w gminach, szkoleniami merytorycznymi dot. wiedzy nt. innowacji, dobrych praktyk, ochrony środowiska itd. w danym temacie,

Zatem cel szczegółowy I.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r. realizowany jest przez 3 różne rodzajowo przedsięwzięcia, które spójnie i kompleksowo, przy użyciu różnych metod i narzędzi oraz z zaangażowaniem różnych partnerów, z co najmniej 3 różnych sektorów realizują zidentyfikowane w SWOT potrzeby obszaru - przestrzeń publiczna, środowisko przyrodniczo-kulturowe, turystyka wskazanych w SWOT w pkt. 9.Rozproszona promocja obszaru, 10.Brak koordynacji działań promujących region i produkty lokalne, 11.Brak zintegrowanego systemu informacji i zarządzania turystyką, 12.Brak wspólnej oferty turystycznej obszaru i 13.Niewystarczająca międzynarodowa promocja regionu.

Cel główny: II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r. oraz cele szczegółowe:

II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

których dotyczą następujące przedsięwzięcia:

II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru

II.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru

II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Marka Lokalna (projekt współpracy)

II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Koszyk Dolnośląskich Smaków”, na obszarze województwa (projekt współpracy)

Zatem w odniesieniu do celów szczegółowych II.1 i II.2. planowane 4 rodzaje przedsięwzięć to różne metody realizacji celów szczegółowych, które w sposób spójny i kompleksowy przy użyciu różnych metod i narzędzi oraz z zaangażowaniem różnych partnerów, z co najmniej 3 różnych sektorów realizują zidentyfikowane w SWOT potrzeby obszaru gospodarczego: w pkt. 1.Trudności w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, brak wsparcia, brak kapitału do tworzenia miejsc pracy, 2.Niska wiedza przedsiębiorców w zakresie walorów i zasobów regionu przyrodniczych, kulturowych i historycznych, na których można budować biznes, 3.Niewystarczające wykorzystywanie warunków regionu do rozwoju gospodarczego całego regionu, 4.Zbyt mało usług opartych na walorach i zasobach lokalnych regionu, związanych z turystyką, 5.Słabo rozwinięta przedsiębiorczość w gminach nie będących centrami turystyki, 6.Zróżnicowanie terytorialne: nierównomiernie rozwinięta baza noclegowa, gastronomiczna i usług związanych z turystyką na obszarze, 7.Zróżnicowanie terytorialne: duże zagęszczenie turystów w ośrodkach takich jak Karpacz i Szklarska Poręba, w innych znacznie mniej, 8.Zróżnicowanie terytorialne: koncentracja usług i firm w ośrodkach turystycznych i przemysłowych.

Różne metody to: tworzenie nowych firm, rozwijanie już istniejących firm, merytoryczne wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych objętych jakościowym znakiem - marką lokalną, włączanie miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku na obszarze województwa.

Zaangażowanie różnych partnerów z różnych sektorów to:

- grupy robocze dot. projektów współpracy, których działania zostało opisane już powyżej w ramach opisu dot. zintegrowania w ramach celu I.2,

- marka lokalna obejmuje zarówno podmioty gospodarcze, jak i działania realizowane przez samorządy czy organizacje pozarządowe np. wydarzenia, imprezy, niekomercyjna infrastruktura itd...., a tym samym promocja marki lokalnej dotyczy wszystkich wymienionych sektorów,

- ex-post (po zakończeniu wdrażania LSR) - celem jest określenie ostatecznych efektów i rezultatów wdrażania LSR.

Kryteria ewaluacyjne, które będą stosowane w ewaluacji LSR:

1. Trafność/adekwatność/odpowiedniość – stopień, w jakim przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów.
2. Efektywność/wydajność – ocena poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów, przy czym przez nakłady rozumie się zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas.
3. Skuteczność – ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte.
4. Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.
5. Trwałość – ocena faktu, czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.
6. Spójność – ocena na ile przyjęte cele i realizowane projekty wpływają na osiągnięcie rezultatów.

Plan monitoringu

W procesie monitoringu badane będą głównie elementy ilościowe dotyczące najważniejszych aspektów funkcjonowania LGD – przebiegu konkursów, stopnia realizacji budżetu i zaplanowanych wskaźników, pracy bieżącej pracowników etc. Planowanie i kontrola bieżącej pracy pozwoli na szybkie reagowanie w przypadku niepowodzeń, natychmiastowe wprowadzania zmian czy środków zaradczych, bez czekania na wyniki ewaluacji. Najważniejsze z tych elementów ujęliśmy w poniższej tabeli:

Sposób wykorzystania danych z ewaluacji i analizy danych monitoringowych

Analiza danych uzyskanych z monitoringu prowadzonego na bieżąco **pozwoli na natychmiastowe wprowadzanie działań korygujących i zaradczych**. Monitoring będzie się przekładał na bieżące zmiany, rozwiązania, oznaczające reagowanie szybko na problemy, których nie można było przewidzieć np. ogłaszanie dodatkowych konkursów, zmiany sposobu prowadzenia doradztwa, nowe działania zaradcze, dodatkowe szkolenia rady, dodatkowe szkolenia czy inne działania na rzecz beneficjentów, dodatkowe środki lub kanały informacyjne dotarcia do beneficjentów itp... Korygowanie bieżące może odbywać się jedynie w takim zakresie, który nie będzie sprzeczny z zasadami aktualizacji LSR tj. nie może dotyczyć zasadniczych zmian w LSR oraz zmian dot. kryteriów, na podstawie których LDG oraz jej LSR 2014-2020 została wybrana do dofinansowania np. zmiana kryteriów wyboru, zasad aktualizacji LSR czy wielu innych wymienionych w kryteriach wyboru LSR czy w samym już LSR.

Dane uzyskane z prowadzonego monitoringu będą ułatwiały bieżącą ocenę, czy LGD funkcjonuje poprawnie oraz czy realizacja LSR przebiega zgodnie z założeniami LSR. Elementy monitorowane przez LGD będą się częściowo pokrywać z tymi, które będą oceniane w trakcie okresowych ewaluacji. Będą to m.in.: stopień wykorzystania budżetu, zainteresowanie stroną internetową LGD, ogłaszanymi konkursami, prowadzonymi szkoleniami, itp. Dane z monitoringu będą wykorzystywane i porównywane z oceną zewnętrzną podczas ewaluacji.

Wyniki prowadzonej ewaluacji pozwolą sprawdzić, czy realizacja LSR przebiegła zgodnie z założeniami oraz jakie uwarunkowania zewnętrzne czy działania LGD pozwoliły/nie pozwoliły osiągnąć zakładanych rezultatów i zobowiązań, zgodnie z kryteriami przyjętymi dla ewaluacji. Badanie trafności/adekwatności/odpowiedniości LSR, efektywności/wydajności LSR oraz poniesionych nakładów administracyjnych, badanie skuteczności (osiągania wskaźników, celów itd...), użyteczności rozumianej jako zaspokojenie potrzeb beneficjentów, trwałości wybranych do realizacji operacji czy spójności wybranych ostatecznie operacji, w jaki sposób i czy spójnie wpływają one na zakładany w LSR rozwój obszaru LGD, na ile osiągnięto rezultaty.

Zalecenia wynikające z ewaluacji zostaną obligatoryjnie wprowadzone jak najszybciej w postaci aktualizacji LSR, zgodnie z przyjętą procedurą w LSR lub/i innych dokumentów związanych z wdrażaniem LSR. Wszelkie aktualizacje będą wprowadzane w zakresie nie mającym wpływu na kluczowe kwestie, które zdecydowały o wyborze LSR w ramach konkursu.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

LGD Partnerstwo Ducha Gór podejmując prace związane z przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszaru 8 gmin, zgodnie z wymogami tworzenia dokumentu dokonało analizy jego zapisów pod kątem oddziaływania na środowisko. Planowane w dokumencie działania ograniczają się do obszaru siedmiu gmin: Mysłakowice, Podgórzyn, Janowice Wielkie, Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba. W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju nie planuje się na terenie Jeleniej Góry inwestycji ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż wdrażanie LSR na obszarze wyżej wymienionych gmin nie niesie ze sobą ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko.

Strategia będzie realizowana w ramach działania LEADER ujętego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Działanie to realizuje cel szczegółowy „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”. Cel ten będzie realizowany

Spis rysunków

Rysunek 1 Mapa obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór	5
Rysunek 2 Procentowy udział poszczególnych sektorów w Radzie LGD	12
Rysunek 3 Udział społeczności lokalnej w pracach nad LSR 2014-2020 LGD Partnerstwo Ducha Gór z podziałem na poszczególne gminy	14
Rysunek 4 Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na obszarze LGD w latach 2013 i 2014	18
Rysunek 5 Podział działalności gospodarczej ze względu na sekcje PKD2007 na obszarze objętym LSR w 2014.....	18
Rysunek 6 Struktura bezrobocia na obszarze objętym LSR na dzień 31.12.2013, z pominięciem miast powyżej 20 tys. mieszkańców.....	19
Rysunek 7 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy na obszarze objętym LSR na dzień 31.12.2013, z pominięciem miast pow. 20 tys. Mieszkańców	19
Rysunek 8 Źródła informacji najczęściej wybierane przez przedstawicieli społeczności lokalnej	58

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz gmin wchodzących w skład LGD Partnerstwo Ducha Gór	4
Tabela 2 Zbiorcze zestawienie udzielonego dofinansowania z PROW 2007-2013 LGD Partnerstwo Ducha Gór..	6
Tabela 3 Skład Rady Stowarzyszenia z wykazaniem zachowania parytetów.....	11
Tabela 4 Wykaz i skrócony opis dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD.....	13
Tabela 5 Podstawowe informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością Lokalną	16
Tabela 6 Analiza SWOT	27
Tabela 7 Tabela celów i przedsięwzięć	30
Tabela 8 Matryca logiczna	32
Tabela 9 Cele i wskaźniki.....	41
Tabela 10 Kryteria.....	49
Tabela 11 Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne	60
Tabela 12 Tabela porównująca cele szczegółowe dokumentów strategicznych celami szczegółowymi LSR.....	61

Literatura

1. *Biała księga wsparcia partycypacji publicznej w Polsce*, Dokument przyjęty w wyniku konsultacji propozycji wypracowanych przez Partnerstwo projektu „decydujemy razem”, Warszawa 2014.
2. *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2014.
3. *Metody partycypacyjne w szkole*, oprac. Okroy Elżbiera, Okroy Ewa, publikacja powstała w ramach realizacji projektu współfinansowanego przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu Wspólne działania polsko-białoruskie, Gdańsk 2013.
4. *Mom jo skarb. Smaki tradycji dolnośląskich*, red. Berendt E., Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu, Wrocław 2012.
5. Osterwalder A., Pigneur Y., *Tworzenie modeli biznesowych. Podręcznik wizjonera*, wyd. Helion, Gliwice 2012.
6. *Partycypacja społeczna w praktyce*, Konsultatywa, Warszawa 2009.
7. *Program ochrony środowiska Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2012-2015, z perspektywą do roku 2019*, Zakład Ochrony Środowiska Decybel, Jelenia Góra 2012.
8. *Przewodnik partycypacji. Jak dzielić się władzą.*, opracowanie grupa robocza ds. partycypacji FEANTSA, październik 2007.
9. Ries E., *Metoda Lean Startup*, wyd. Helion, Gliwice 2012.
10. *System finansowania organizacji pozarządowych w Polsce*, Publikacja powstała w ramach projektu: Wzmocnienie mechanizmów współpracy finansowej administracji publicznej z organizacjami jako realizatorami zadań publicznych, Kraków.
11. Szromek A.R., *Pomiar funkcji turystycznej obszarów za pomocą wskaźników funkcji turystycznej na przykładzie obszarów państw europejskich*, Politechnika Śląska, Katowice 2011 r.
12. Sztop-Rutkowska K., *Metody i techniki konsultacji społecznych; [w:] Partycypacja obywatelska – decyzje bliższe ludziom.*, Laboratorium Badań i Działań Społecznych, Białystok 2013.

4. Podczas przeprowadzania procesu aktualizacji LGD będzie w głównej mierze opierało się na danych uzyskanych z wyników monitorowania i ewaluacji realizacji LSR oraz przeprowadzonych badań własnych.
5. Czas trwania konsultacji będzie uzależniony od jego zakresu. Aby jednak umożliwić poszczególnym beneficjentom pełny udział w konsultacjach zakładamy że będą trwały nie krócej niż 14 dni kalendarzowych i nie dłużej niż 2 miesiące. Przeprowadzenie konsultacji powinno być poprzedzone odpowiednim ogłoszeniem dostępnym dla mieszkańców na minimum 7 dni przed planowanymi konsultacjami.
6. Walne Zebranie będzie odpowiadać za przyjęcie zaktualizowanego dokumentu w drodze uchwały;
7. Zaktualizowany dokument zostanie umieszczony na stronach internetowych LGD.
8. Aktualizacja LSR wynikająca ze zmian nie mających wpływu na zmiany zasadnicze LSR dot. celów, działań itp. np. zmian w składzie Rady, zapisów dot. ewaluacji czy dostosowania do zmian przepisów, wytycznych itp. (zmiany techniczne) nie wymaga konsultacji społecznych a jedynie zatwierdzenia przez Zarząd lub Walne Zebranie Członków.

					<p>oceny</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowość funkcjonowania i pełnienia funkcji przez członków Prezydium Rady • prawidłowość funkcjonowania Komisji • prawidłowości przebiegu procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji i zgodności formalnej • prawidłowość uzasadnienia w sprawie odwołań od wyników konkursów
<p>IV. Budżet LSR</p> <p>1. Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji budżetu jest zgodny z planem i harmonogramem zawartym w LSR?</p>		Pracownicy biura LGD (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> • dane zebrane z przeprowadzonych konkursów • OFSA • dane ze sprawozdań i wniosków o płatność • dane dotyczące wydatków w ramach kosztów bieżących i aktywizacji • dane dotyczące wydatków w ramach projektów współpracy 	Po każdym konkursie oraz styczeń i lipiec danego roku	<ul style="list-style-type: none"> • zgodność wydatkowanych środków z harmonogramem zawartym w LSR • stopień i postępowanie wykorzystania budżetu w podziale na cele, przedsięwzięcia oraz wskaźniki, w podziale na projekty grantowe oraz konkursy w zakresach wskazanych w LSR – przyznane środki, zakontraktowane środki, stopień zakontraktowania, stopień refundacji • stopień i postępowanie wykorzystania budżetu na koszty bieżące i aktywizację - wydatkowanie • stopień i postępowanie wykorzystania budżetu na projekty współpracy – zakontraktowane środki, wydatkowanie, refundacja • stopień i postępowanie osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu w podziale na cele i przedsięwzięcia
<p>V. Wskaźniki realizacji celów</p> <p>1. Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji wskaźników jest zgodny z planem zawartym w LSR?</p>		Pracownik biura, któremu przypisano te kompetencje (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> • dane zebrane od beneficjentów operacji i grantobiorców w ramach projektów grantowych (ankiety monitorujące, sprawozdania, etc.) • dane dotyczące realizacji projektów współpracy 	Po każdym konkursie oraz styczeń i lipiec danego roku	
<p>VI. Potencjalni beneficjenci</p> <p>1. Pytanie badawcze: Które grupy beneficjentów zdiagnozowanych w LSR oraz ujętych w planie komunikacji skorzystały z doradztwa oraz złożyły wnioski i uzyskały dofinansowanie?</p>		Pracownicy biura LGD (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> • analiza kart doradztwa • analiza list obecności ze szkoleń i spotkań informacyjnych • analiza kontaktów i zapytań telefonicznych, mailowych, etc. • analiza treści informacji medialnych, ogłoszeń, przesyłanych pism i mailingu, informacji na stronach www, fanpage itp. 	Na bieżąco oraz po zamknięciu naboru wniosków	<ul style="list-style-type: none"> • zgodność zakładanej w LSR struktury beneficjentów oraz planu komunikacji z faktycznym zainteresowaniem i uczestnictwem określonych grup Beneficjentów
<p>VII. Plan komunikacji</p> <p>1. Pytanie badawcze: Czy prowadzone działania komunikacyjne są zgodne z założeniami oraz jaki jest</p>		Pracownicy biura LGD (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> • dane z wykonania zadań wykazanych w planie komunikacji • dane ze strony www – liczba wejść na stronę • dane z fanpage na Facebook – ilość wyświetleń, udostępień, polubień • listy obecności ze spotkań 	Na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> • zgodność realizowanych działań z założonym planem komunikacji zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym, • Wykorzystanie w pełnym stopniu możliwości dotarcia z informacją, różnicowanie kanałów dotarcia, rodzajów i form przekazu oraz

Plan ewaluacji

LGD Partnerstwo Duch Gór zakłada poddanie ewaluacji istotnych elementów swojego funkcjonowania. Elementy te pozwolą sprawdzić, czy LGD funkcjonuje nie tylko poprawnie, ale i efektywnie. Do tej kategorii będą należały elementy takie jak: jakość i **efektywność** pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, realizacji planu komunikacji, wpływu działalności LGD na rozwój regionu, etc, ocena **przyczyn** w przypadku niepowodzenia, **poprawienia lub usprawnienia niektórych aspektów** oraz **zastosowania działań naprawczych i zaradczych**.

W przypadku oceny wdrażania LSR ocenie zostanie poddanych jak najwięcej elementów sprawdzających i analizujących proces wdrażania LSR. Elementy te umożliwią sprawdzenie, czy realizacja LSR przebiega zgodnie z założeniami oraz w jaki sposób można poprawić/usprawnić efektywność działań. Elementami tymi będą m.in.: stopień realizacji celów i wskaźników, ocena procesu doradczego i wyboru operacji, stopień realizacji wybranych operacji, ocena elementów mających wpływ na stopień osiągnięcia, wykorzystania budżetu, jakość i akceptacja stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, ocena sposoby realizacji konkursów itp. Najważniejsze z tych elementów ujęto w poniższej tabeli:

Plan ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej

CO SIĘ BADA?	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE? POZYSK. DANYCH	KIEDY? – CZAS	CO PODLEGA OCENIE?
Elementy procesu wdrażania LSR podlegające ewaluacji – ewaluacja wewnętrzna				
I. Cele i przedsięwzięcia, wskaźniki określone w LSR Pytanie badawcze: 1. Czy realizacja rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą? 2. W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie? 3. Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii? 4. Czy przyjęty system wskaźników dostarcza potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencji strategii?	Ocena wewnętrzna (pracownicy biura) Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej zgodnie z aktualnymi wytycznymi w tym zakresie	<ul style="list-style-type: none"> desk-research, dane pierwotne i wtórne: dane z monitoringu, zawartych umów itp. badania ankietowe (np. CAWI, CATI, PAPI) beneficjentów, mieszkańców wywiady indywidualne z pracownikami LGD, członkami Zarządu i Rady, pracownikami gmin (IDI) 	Ewaluacja on-going na początku każdego roku kalendarzowego (do końca lutego) za rok poprzedni zakończona warsztatem refleksyjno-analitycznym	<ul style="list-style-type: none"> stopień realizacji i postępu poszczególnych celów, przedsięwzięć i wskaźników bariery utrudniające realizację celów i przedsięwzięć: administracyjnych, organizacyjnych, ludzkich itd....
II. Budżet LGD Pytanie badawcze: 1. Czy realizacja finansowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?				<ul style="list-style-type: none"> stopień realizacji i postępu budżetu w odniesieniu do poszczególnych celów, przedsięwzięć i wskaźników bariery utrudniające realizację budżetu w odniesieniu do celów i przedsięwzięć: administracyjnych, organizacyjnych, ludzkich itd....
III. Procedura wyboru operacji, kryteria wyboru operacji 1. Pytanie badawcze: Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów? 2. Pytanie badawcze: W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów				<ul style="list-style-type: none"> zrozumienie przez wnioskodawców procedury wyboru operacji i kryteriów wyboru operacji zrozumienie i umiejętności zastosowania kryteriów wyboru operacji przez członków Rady ocena wpływu lokalnych kryteriów wyboru operacji na wybór

<p>V. Grupy defaworyzowane</p> <p>1. Pytanie badawcze: Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?</p> <p>2. Pytanie badawcze: Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?</p> <p>3. Pytanie badawcze: Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego • co należałoby zmienić w kolejnej strategii LSR w tym zakresie
<p>VI. Innowacyjność</p> <p>1. Pytanie badawcze: W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?</p> <p>2. Pytanie badawcze: Jakże można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ LSR na innowacyjność • co należałoby zmienić w kolejnej strategii LSR w tym zakresie
<p>VII. Projekty współpracy</p> <p>1. Pytanie badawcze: Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?</p> <p>2. Pytanie badawcze: Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Efekty projektów współpracy • co należałoby zmienić w kolejnej strategii LSR w tym zakresie
<p>VIII. Ocena funkcjonowania LGD</p> <p>1. Pytanie badawcze: Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?</p> <p>2. Pytanie badawcze: Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych?)</p> <p>3. Jakże zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ partnerów w realizacji LSR • Skuteczność i efekty działań animacyjnych, doradczych i informacyjno-promocyjnych biura LGD • co należałoby zmienić w kolejnej strategii LSR w tym zakresie

III. Wspieranie przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

Cel szczegółowy II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	8 szt	53,33	640.000	7 szt	100	560.000	0	0	0	15 szt	1.200.000	PROW	Realizacja LSR
Liczba nowych utworzonych przedsiębiorstw													
III.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	7 szt.	70	560.000	3 szt	100	240.000				10 szt	800.000		
Liczba nowych utworzonych przedsiębiorstw przez osoby z grup defaworyzowanych													
II.1.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	3	60	900.000	2	100	600.00	0	0	0	5 szt	1.500.000		
Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa													
Razem cel szczegółowy II.1			2.100.000			1.400.000			0		3.500.000		

Cel szczegółowy II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.

II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Lokalna	0			1 szt.			0			1 szt.		PROW	Projekt współpracy
Liczba zrealizowanych konferencji pn. Marka Lokalna													
Liczba szkoleń dot. metod pracy z potencjalnymi uczestnikami marki	0			1 szt.			0			1 szt.			
Liczba szkoleń/spotkań dot. marki	0			3 szt.			0			3 szt.			
Liczba spotkań dot. wymiany doświadczeń	0			3 szt.			0	0	0	3 szt.			
Opracowanie strategii wprowadzania na rynek marki lokalnej	0	0	0	1 szt.			0			1 szt.			
Liczba wypracowanych marek lokalnych	0			1			0			1			
Liczba zrealizowanych rodzajów wydawnictw i promocji	0			1 rodzaj			0			1 rodzaj			
Liczba zrealizowanych wizyt studyjnych	0			1 szt.			0			1 szt.			
II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do Dolnośląskich Smaków kulinarnego szlaku „Koszki Dolnośląskich Smaków”, na obszarze województwa	0	0	0	1 szt	100		0	0	0	1 szt	0		
Powstanie szlaku Kozysk Dolnośląskich Smaków													
Kampania promocyjna kulinarnego szlaku Kozysk Dolnośląskich Smaków	0			1 kampania						1 kampania			
Razem cel szczegółowy II.2			2.100.000			0			0		0		
Razem cel ogólny II			2.100.000			1.400.000			0		3.500.000		

I połowa 2016 r.	Spotkania wydarzenia adresowane do mieszkańców przedstawiające możliwości działania w ramach LSR: Spotkania konsultacyjno - szkoleniowe w gminach partnerskich LGD	7 spotkań (4 dla przedsiębiorców, 3 dla NGO)	Potencjalni wnioskodawcy mieszkańcy obszaru LGD, łącznie z miastami powyżej 20 tys. mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> zaproszenia - pisma kierowane do sołtysów, radnych, gmin plakaty elektroniczne zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach spotecznościowych zapowiedzi spotkań w lokalnych mediach prezentacja, 	Nabycie wiedzy o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR	Spotkania informacyjno-szkoleniowe kierowane do lokalnej społeczności są niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, umożliwiającą nabycie wiedzy na temat możliwości otrzymania wsparcia zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Spotkanie oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat spotkań zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).
II połowa 2016 r.	Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla członków i organów LGD nt. założeń LSR oraz szczegółowych zasad udzielania dofinansowania, oceny i wyboru oraz harmonogramu wdrażania LSR	2 szkolenia: jedno dot. oceny i kryteriów oraz specjalistyczne dot. ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	Członkowie organów: rada oceniająca wnioski, zarząd, członkowie LGD	wykład, dyskusja, prezentacja	Nabycie wiedzy przez członków LGD i członków organów LGD nt. założeń LSR oraz szczegółowych zasad udzielania dofinansowania, oceny i wyboru oraz harmonogramu wdrażania LSR	Spotkania informacyjno-szkoleniowe kierowane do członków i organów LGD są niezbędnym elementem budowania pozytywnego wizerunku LGD jako organizacji profesjonalnej i posiadającej wiedzę na temat realizowanej LSR 2014-2020 oraz szczegółowych zasad udzielania dofinansowania, oceny i wyboru oraz harmonogramu wdrażania LSR.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Spotkanie oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco.

II połowa 2016 r.	Spotkania lub wydarzenia adresowane do mieszkańców przedstawiające możliwości działania w ramach LSR: Szkolenia informacyjno-szkoleniowe	2 szkolenia: 1 dot. innowacji oraz 1 dot. środowiska przeciwdziałania zmianom klimatu dla przedsiębiorców i potencjalnych przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none"> Potencjalni wnioskodawcy Członkowie LGD oraz członkowie organów LGD 	<ul style="list-style-type: none"> zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, radnych, gmin plakaty elektroniczne zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach spoteczność wych zapowiedzi spotkań w lokalnych mediach prezentacja, 	Nabycie wiedzy oraz inspiracja dobrymi praktykami realizacji planowanych przedsięwzięć	Spotkania informacyjno-szkoleniowe kierowane do lokalnej społeczności są niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, umożliwiającą nabycie wiedzy oraz zainspirowanie się dobrymi praktykami realizacji planowanych przedsięwzięć	tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie). Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniej kosztach. Spotkanie oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat spotkań zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).
II połowa 2016 r.	Doradztwo indywidualne	80 osób, którym udzielono doradztwa indywidualnego	Potencjalni wnioskodawcy	zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, radnych, gmin, parafii plakaty	Nabycie szczegółowych informacji przez potencjalnych beneficjentów	Doradztwo indywidualne kierowane do lokalnej społeczności jest niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniej kosztach. Doradztwo oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania

I połowa 2017 r.	Realizacja badań monitorujących	80 osób	Potencjalni wnioskodawcy mieszkańcy obszaru LGD, łącznie z miastami powyżej 20 tys. mieszkańców	ankieta monitorująca	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie	Badanie Monitorujące w formie ankiety zawierającej pytania wielokrotnego wyboru oraz pytania otwarte daje LGD możliwość pozyskania informacji zwrotnej na temat prowadzonych działań i ich weryfikacji, polegającej na wprowadzeniu niezbędnych usprawnień.	partycypowanie już na etapie planowania.	spotecznych zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).
I połowa 2017 r.	Spotkania wydarzenia adresowane do mieszkańców przedstawiające możliwości działania w ramach LSR: Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla	1 szkolenie/warsztat	Członkowie organów: rada oceniająca wnioski, zarząd, członkowie LGD	wykład, warsztat, dyskusja	Nabywanie wiedzy przez członków LGD i członków organów LGD nt. założeń LSR oraz szczegółowych zasad udzielania dofinansowania, oceny i wyboru oraz harmonogramu wdrażania LSR	Spotkania informacyjno-szkoleniowe kierowane do członków i organów LGD są niezbędnym elementem budowania pozytywnego wizerunku LGD jako organizacji profesjonalnej i posiadającej wiedzę na temat realizowanej LSR	spotecznych zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie). Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Przeprowadzenie badania w formie ankiety monitorującej jest możliwe do zrealizowania w ramach funkcjonowania biura LGD i nie generuje dodatkowych kosztów, jednocześnie daje możliwość dotarcia do szerszej grupy odbiorców – w kontakcie osobistym (wydruk ankiety) oraz w sieci internetowej (zawieszenie i rozestanie elektronicznej wersji ankiety).	

I połowa 2017 r.	Wpisy i artykuły na stronach portali społecznościowych, artykuły w prasie lokalnej i innych mediach	1 kampania	Potencjalni wnioskodawcy mieszkający w obszarze LGD, łącznie z miastami powyżej 20 tys. mieszkańców	Artykuły nagrania elektroniczne Materiały drukowane	Kampania informacyjna na temat LGD, obszaru LGD (łącznie z miastami pow. 20 tys. mieszkańców) i zakresu działania oraz dot. głównych założeń LSR, możliwości otrzymania wsparcia z budżetu LSR (o terminach i zakresach ogłaszanych konkursów, spotkaniach, szkoleniach, doradztwie)	Kampania informacyjna kierowana do lokalnej społeczności jest niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, upowszechnia wiedzę na temat możliwości otrzymania wsparcia zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Do rozpowszechnienia informacji na temat działań LGD, realizacji LSR oraz możliwości uzyskania wsparcia zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców (lokalne tradycyjnych media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe).
I połowa 2017 r.	Spotkania lub do wydarzenia adresowane do mieszkańców przedstawiające możliwości działania w ramach LSR: Szkolenia w gminach partnerskich LGD	4 szkolenia	Potencjalni wnioskodawcy	zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, gmin, radnych, parafii plakaty zapowiedzi na stronach Internetowych i portalach społecznościowych zapowiedzi w spotkań lokalnych mediach prezentacja,	Nabywanie wiedzy o warunkach pomocy, zasadach oceny i wyboru operacji dotyczących naborów wniosków, terminach ogłoszonych ogłoszonych naborów, puli środków przeznaczonych na dofinansowanie operacji oraz dokumentach niezbędnych w procesie aplikowania	Spotkania konsultacyjno-szkoleniowe kierowane do lokalnej społeczności są niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, umożliwiając nabywanie wiedzy na temat możliwości otrzymania wsparcia zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Spotkanie oparte na kontakcie osobistym daje możliwości zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat spotkań zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców (lokalne tradycyjnych media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli

I połowa 2017 r.	Doradztwo indywidualne	50 osób, którym udzielono doradztwa indywidualnego	Potencjalni wnioskodawcy	spotecznościow ych zapowiedzi spotkań lokalnych mediach prezentacja, w	Nabycie szczegółowych informacji przez potencjalnych beneficjentów	Doradztwo indywidualne kierowane do lokalnej społeczności jest niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, umożliwia nabycie wiedzy na temat możliwości otrzymania wsparcia, przede wszystkim zaś na temat wypełniania dokumentów aplikacyjnych zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).
				zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, gmin, parafii plakaty zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach społecznościow ych zapowiedzi spotkań lokalnych mediach prezentacja, w		Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. doradztwo oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat doradztwa zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).	

II połowa 2017 r.	Doradztwo indywidualne	50 osób, którym udzielono doradztwa indywidualnego	Potencjalni wnioskodawcy	zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, radnych, gmin, parafii plakaty zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach społecznościowych zapowiedzi spotkań lokalnych mediach prezentacja,	stronach Internetowych i portalach społecznościowych zapowiedzi spotkań lokalnych mediach prezentacja, w	Nabycie szczegółowych informacji przez potencjalnych beneficjentów	Doradztwo indywidualne kierowane do lokalnej społeczności jest niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skuteczną, efektywną realizacją LSR 2014-2020, umożliwia nabywanie wiedzy na temat możliwości otrzymania wsparcia, przede wszystkim zaś na temat wypętmania dokumentów aplikacyjnych zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	realizacji LSR 2014-2020, umożliwiają nabywanie wiedzy oraz zainspirowanie się dobrymi praktykami przy realizacji planowanych przedsięwzięć	pytań i wyjaśnienia wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat spotkań zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli społeczności lokalnej (sołtysi i proboszczowie).
Szkolenia informacyjno-szkoleniowe									

I połowa 2018 r.	Realizacja badań monitorujących	80 osób	Potencjalni wnioskodawcy mieszkańcy obszaru LGD, łącznie z miastami powyżej 20 tys. mieszkańców	ankieta monitorująca	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie	Badanie Monitorujące w formie ankiety zawierającej pytania wielokrotnego wyboru oraz pytania otwarte daje LGD możliwość pozyskania informacji zwrotnej na temat prowadzonych działań i ich weryfikacji, na polegającej na wprowadzeniu niezbędnych usprawnień.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Przeprowadzenie badania w formie ankiety monitorującej jest możliwe do zrealizowania w ramach funkcjonowania biura LGD i nie generuje dodatkowych kosztów, jednocześnie daje możliwość dotarcia do szerszej grupy odbiorców – w kontakcie osobistym (wydruk ankiety) oraz w sieci internetowej (zawieszenie i rozesłanie elektronicznej wersji ankiety).
I połowa 2018 r.	Spotkania lub do adresowane mieszkańców przedstawiające możliwości działania w ramach LSR: Spotkania konsultacyjne – szkoleniowe w gminach partnerskich LGD	7 spotkań	Potencjalni wnioskodawcy mieszkańcy obszaru LGD, łącznie z miastami powyżej 20 tys. mieszkańców	zaproszenia-pisma kierowane do sołtysów, radnych, gmin, parafii plakaty zapowiadzi na spotkań na stronach Internetowych i portalach społecznościowych zapowiadzi spotkań lokalnych mediach prezentacja, w	Nabywanie wiedzy o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR	Spotkania informacyjno-szkoleniowe kierowane do lokalnej społeczności są niezbędnym elementem komunikacji z lokalną społecznością i skutecznej, efektywnej realizacji LSR 2014-2020, umożliwiają nabywanie wiedzy na temat możliwości otrzymania wsparcia zarówno przez osoby fizyczne, przedsiębiorców jak i organizacje pozarządowe.	Założone narzędzia komunikacyjne dają najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach. Spotkanie oparte na kontakcie osobistym daje możliwość zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości na bieżąco. Do rozpowszechnienia informacji na temat spotkań zastosowano narzędzia przekazu dostosowane zarówno do odbiorców mediów tradycyjnych (lokalne media) jak i internetowych (strony www i portale społecznościowe), założono również przekazywanie informacji w sposób bezpośredni przez przedstawicieli

Badanie opinii dotyczącej prowadzonych działań informacyjnych	Liczba przeprowadzonych badań	szt.	5	Dokumentacja własna	Liczba uzyskanych opinii	osoba	1120	Dokumentacja własna/ankiety
Badanie opinii dotyczącej spotkań lub wydarzeń adresowanych do mieszkańców przedstawiających możliwości działania w ramach LSR	Liczba przeprowadzonych badań	szt.	5	Dokumentacja własna	Liczba uzyskanych opinii	osoba	1120	Dokumentacja własna/ankiety
Badanie opinii dotyczącej doradztwa LGD prowadzonego dla mieszkańców miast pow. 20 tys. mieszkańców	Liczba przeprowadzonych badań	szt.	5	Dokumentacja własna	Liczba uzyskanych opinii	osoba	200	Dokumentacja własna/ankiety

**DOLNY
ŚLĄSK**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Zarząd Województwa Dolnośląskiego

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Wydział Obszarów Wiejskich

*Wybrzeże J. Słowackiego 12-14
50-411 Wrocław*

P-5/358

UM01-6933-UM0110018/15

Wrocław _____, dnia _____

*Stowarzyszenie – Lokalna Grupa
Działania Partnerstwo Ducha Gór*

ul. Konstytucji 3 Maja 25

58-540 Karpacz

Uprzejmie informuję, że Wniosek o zmianę Umowy nr 00009-6933-UM0110018/15 zawartej w dniu 17.05.2016 r. we Wrocławiu został zaakceptowany.

W związku z powyższym, uprzejmie zapraszam do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, ul. Wybrzeże J. Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław, sekretariat pok. 428 w dniu w godzinach 8⁰⁰- 15⁰⁰ w celu podpisania Aneksu do Umowy.

W załączeniu przekazuję projekt Aneksu do Umowy.

W przypadku, kiedy Beneficjent nie może stawić się w Urzędzie Marszałkowskim w wyznaczonym terminie, zobowiązany jest poinformować o tym fakcie pracownika Urzędu Marszałkowskiego (najpóźniej w dniu przewidzianym jako dzień podpisania Aneksu do Umowy) i ustalić kolejną datę podpisania Aneksu. Nowy termin podpisania aneksu nie powinien być dłuższy niż 21 dni kalendarzowych liczonych od dnia, na który został wyznaczony pierwotny termin zawarcia aneksu, określony w tym piśmie.

Niestawienie się na podpisanie Aneksu do Umowy bez uprzedniego poinformowania pracownika Urzędu Marszałkowskiego będzie jednoznaczne z rezygnacją ze zmian zgłaszanych do ww. Umowy.

Z poważaniem

z up. Zarządu Województwa Dolnośląskiego
Zastępca Dyrektora
Wydziału Obszarów Wiejskich

Krystyna Grygiel